

ÅRSBERETNING
for
2000

Pengeinstitutankenævnet

ÅRSBERETNING
for
2000

København
marts 2001

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Formandens bemærkninger	5
2.	Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere.....	7
3.	Ankenævnets kompetence	9
4.	Statistik	11
5.	Nogle spørgsmål vedrørende kontofuldmagt.....	13
6.	Oversigt over emner, der har været behandlet i tidligere årsberetninger	21
7.	Domme afsagt i 2000, hvor Pengeinstitutankenævnet tidligere har afsagt kendelse	23
8.	Udvalgte kendelser afsagt i 2000	33

Bilag:

Ankenævnets vedtægter	77
-----------------------------	----

1. Formandens bemærkninger

Som det fremgår af de statistiske oplysninger i årsberetningens afsnit 4, modtog Pengeinstitutankenævnet 502 klager i 2000. Dette er et lille fald i forhold til 1999, hvor antallet af modtagne klager var 529. I det hele taget har antallet af modtagne klager været meget stabilt gennem de senere år, idet det i hele 5-års perioden 1996-2000 har svinget omkring 500. Set i forhold til antallet af kunder, engagementer og enkelttransaktioner må dette niveau siges at være forholdsvis beskedent. Som nævnt i tidligere årsberetninger må en del af forklaringen nok søges i, at Ankenævnets praksis har gjort det muligt at løse en væsentlig del af sagerne internt i de enkelte pengeinstitutter eller at forebygge, at tvister overhovedet opstår. I det omfang, dette er forklaringen, må der siges at være tale om en tilfredsstillende udvikling.

Som det ligeledes fremgår af de statistiske oplysninger, var 352 sager til behandling i selve nævnet. I disse sager fik klageren helt eller delvis medhold i 101 sager eller 29% af sagerne. Dette ligger på det sædvanlige niveau. Ved vurderingen må det tages i betragtning, at klageren også har fået helt eller delvis medhold i de 122 sager, der er registreret som opfyldt/forligt under sagens behandling ved nævnets sekretariat. I de i alt 523 sager, som blev afsluttet i 2000, fik klageren således helt eller delvis medhold i tilsammen 223 sager eller 43% af sagerne. Ved den samlede vurdering må det dog yderligere tages i betragtning, at "delvis medhold" ikke helt sjældent dækker over, at klageren får medhold på et i forhold til klagen som helhed forholdsvis ubetydeligt punkt.

I de 101 sager, hvor klageren helt eller delvis har fået medhold ved nævnet, har pengeinstituttet i 14 tilfælde givet underretning om, at det ikke ønsker at være bundet af nævnets kendelse, jf. vedtægternes § 11, stk. 2. Af disse 14 tilfælde vedrørte de 7 imidlertid det samme spørgsmål, nemlig Ankenævnets (dettes flertals) praksis vedrørende størrelsen af rykkergebyrer. Der må derfor fortsat siges at være tale om en tilfredsstillende lav "ikke-efterlevelseshedsprocent".

Byretspræsident Niels Waage, der har været næstformand i Pengeinstitutankenævnet siden 1993, fratrådte den 1. august 2000. På nævnets vegne vil jeg gerne takke Niels Waage for en stor og engageret indsats.

Ankenævnet fik i 2000 lejlighed til at tage stilling til nogle principielle spørgsmål vedrørende tilfælde, hvor indehaveren af en konto i et pengeinstitut har givet en anden fuldmagt til at disponere over kontoen, og de hermed beslægtede tilfælde, hvor flere er registreret som kontohavere. Det drejer sig bl.a. om spørgsmålet om, hvorledes pengeinstituttet bør forholde sig, hvis fuldmagtsgiveren/den ene af kontohaverne afgår ved døden. I årsberetningens afsnit 5 gennemgås nogle af de spørgsmål vedrørende kontofuldmagt, som Ankenævnet gennem årene har taget stilling til.

2. Ankenævnet, medlemmer og medarbejdere

Pengeinstitutankenævnet blev stiftet i 1988 af Den Danske Bankforening og Danmarks Sparekasseforening (nu Finansrådet), Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet. Nævnet påbegyndte sin virksomhed den 1. august 1988.

Ankenævnet er i medfør af forbrugerklagenævnslovens § 12, stk. 2, godkendt af Forbrugerklagenævnet til at behandle klager i overensstemmelse med § 2 i sine vedtægter, jf. nærmere nedenfor. Ankenævnets vedtægter er optrykt som bilag til årsberetningen.

Ankenævnets formand er højesteretsdommer, dr. jur. Peter Blok. Næstformænd er landsdommer Lars Lindencrone Petersen, Østre Landsret, og landsdommer John Mosegaard, Østre Landsret. Sidstnævnte afløste pr. 1. oktober 2000 retspræsident Niels Waage, retten i Roskilde, der fratrådte pr. 1. august 2000.

Ankenævnets medlemmer er udpeget af Finansrådet (efter aftale med Sammenslutningen Danske Andelskasser) og af Forbrugerrådet. I den enkelte sags behandling deltager foruden formanden eller en næstformand to medlemmer udpeget af pengeinstitutsektoren og to medlemmer udpeget af Forbrugerrådet.

Ankenævnets medlemmer har i 2000 været følgende:

Udpeget af Finansrådet:

Chefjurist Karin Duerlund, Spar Nord Bank
Juridisk chef Peter Stig Hansen, Jyske Bank
Vicedirektør Niels Bolt Jørgensen, Unibank
Afdelingsdirektør Allan Pedersen, Danske Bank
Vicedirektør Bjarne Lau Pedersen, RealDanmark A/S
Chefjurist Ole Reinholdt, Lokale Pengeinstitutter
Vicedirektør Erik Sevaldsen, Danske Bank
Underdirektør Ole Simonsen, Unibank

Udpeget af Forbrugerrådet:

Rådsmedlem Lisbeth Baastrup, Funktionærernes- og Tjenestemændenes Fællesråd
Cand.polit. Lars Christensen, Forbrugerrådet (6. april – 31. august 2000)
Afdelingschef Villy Dyhr, Forbrugerrådet
Cand.polit. Timme B. Døssing, Forbrugerrådet (fra 20. september 2000)
Cand.polit. Kåre Klein Emtoft, Forbrugerrådet (fra 6. april 2000)
Cand.jur. Mette Frøland, Forbrugerrådet (fra 10. april 2000)
Rådsmedlem, cand.polit. Inge Frølich, Forbundet af Offentligt Ansatte
Cand.polit. Ole Just, Forbrugerrådet (indtil 1. marts 2000)

Rådsmedlem Jette Kammer Jensen, AOF
Cand. jur. Sonny Kristoffersen, Forbrugerrådet (fra 6. april 2000)
Civiløkonom Leif Nielsen
Direktør, cand. oecon. Jørn Ravn, Boligselskabet BSB
Cand. merc. jur. Mette Reissmann, Forbrugerrådet (indtil 1. august 2000).

Ankenævnets sekretariat har i 2000 beskæftiget følgende medarbejdere:

Sekretariatschef, cand. jur. Henrik Davidsen
Fuldmægtig, cand. jur. Heidi Egger
Sekretær Ulla Dam-Amby
Sekretær Heidi Due

3. Ankenævnets kompetence

Som nævnt ovenfor er Ankenævnet oprettet i medfør af forbrugerklagenævnsloven.

Bestemmelserne om Ankenævnets kompetence findes i vedtægternes §§ 2-5 og 7.

Efter § 2, stk. 1, behandler Ankenævnet klager over "danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber". Ankenævnet er også kompetent til at behandle klager over pengeinstitutter, der ikke er medlem af nogen af stifterorganisationerne, hvilket gælder visse mindre sparekasser og andelskasser. Ankenævnets kompetence omfatter ikke pengeinstitutter, der er hjemmehørende i Grønland og på Færøerne. Klager over grønlandske pengeinstitutter kan indbringes for Forbrugerklageudvalget, Grønlands Hjemmestyre. Med hensyn til datterselskaber af danske pengeinstitutter kan nævnes, at Ankenævnet behandler klager over bl.a. finansieringsselskaber. Nævnet kan tillige behandle klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter. Også udenlandske filialer af danske pengeinstitutter må som udgangspunkt anses for omfattet af Ankenævnets kompetence, medens dette derimod ikke gælder udenlandske datterselskaber af danske pengeinstitutter.

Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold, jf. § 2, stk. 2. Klager fra erhvervsdrivende kan dog behandles, såfremt de ikke adskiller sig væsentligt fra klager vedrørende private kundeforhold. Efter Ankenævnets faste praksis behandler man ikke klager fra aktie- eller anpartsselskaber.

En betingelse for Ankenævnets kompetence, som ikke er nævnt i vedtægterne, men som følger af sammenhængen med forbrugerklagenævnsloven, er, at klagen skal angå en konkret formueretlig tvist. Dette indebærer, at forespørgsler og klager af anden art, herunder om tilsidesættelse af god pengeinstitutpraksis, ikke realitetsbehandles, medmindre der foreligger en naturlig sammenhæng med en konkret formueretlig tvist.

Finanstilsynet, som indtil Ankenævnets etablering behandlede klager over pengeinstitutter, behandler ikke længere klagesager, men vil fortsat besvare spørgsmål, der som led i forberedelsen af en retssag stilles med rettens godkendelse.

Efter vedtægternes § 5 kan Ankenævnet bl.a. ikke behandle klager vedrørende sager, som er afgjort ved endelig dom. Ankenævnet vil i reglen også afvise klager vedrørende sager, i hvilken en fogedret har truffet afgørelse.

Med hensyn til klager vedrørende sager, som verserer ved domstolene, gælder efter retsplejelovens § 361, at vedkommende ret på begæring kan træffe bestemmelse om sagens forelæggelse for Ankenævnet. En klage, der er indsendt af en part uden rets tilladelse, vil blive afvist.

De i §§ 2-5 nævnte forhold påses af Ankenævnets sekretariat, som efter vedtægternes § 6 kan afvise klager, der af en af de nævnte grunde utvivlsomt falder uden for Ankenævnets kompetence.

Efter § 7 kan Ankenævnet - men ikke sekretariatet - afvise sager, der på grund af usikkerhed om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet. Såfremt en forsvarlig stillingtagen til sagen ville forudsætte en bevisførelse, som ikke kan ske for Ankenævnet, herunder navnlig parts- og vidneforklaringer, vil sagen blive afvist. Det sker relativt ofte, at Ankenævnet ser sig nødsaget til at afvise en sag af denne grund. Parternes afvigende opfattelse af et hændelsesforløb vil imidlertid ikke i sig selv afskære Ankenævnet fra at realitetsbehandle sagen under anvendelse af sædvanlige bevisbyrderegler, hvis man anser dette for forsvarligt.

4. Statistik

Antallet af modtagne klagesager har siden nævnets etablering den 1. august 1988 udviklet sig således:

1988:	278	1991:	622	1994:	844	1997:	466	2000:	502
1989:	498	1992:	678	1995:	607	1998:	461		
1990:	530	1993:	711	1996:	501	1999:	529		

Af de i 2000 modtagne 502 sager verserede ved årets udgang 153 sager. De resterende 349 sager, tillige med 174 af de pr. 1. januar 2000 verserende 180 sager indkommet i 1997 - 1999, eller i alt 523 sager blev færdigbehandlet i 2000.

Af de 523 behandlede sager bortfaldt 122 sager i medfør af vedtægternes § 8, stk. 4, om opfyldelse eller forlig. 49 sager blev afsluttet ved sekretariatets afvisning efter en eller flere af bestemmelserne i vedtægternes §§ 2-5 eller af ordensmæssige grunde (manglende indbetaling af gebyr m.v.).

Ankenævnet behandlede i alt 352 sager i 2000. Sagernes udfald fremgår af nedenfor gengivne skema, hvor tallene for 1993-99 er medtaget til sammenligning:

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Overført fra året før	232	263	425	374	185	159	160	180
Modtagne i året	711	844	607	501	466	461	529	502
Til behandling	943	1.107	1.032	875	651	620	689	682
Afsluttet ved kendelse:	432	413	450	530	372	325	352	352
Heraf:								
Klager fuldt medhold	45	42	41	46	44	33	26	36
Klager delvist medhold	80	93	84	95	75	58	70	65
Pengeinstituttet medhold	258	230	271	320	218	196	218	208
Afvist	49	48	54	69	35	38	38	43
Afsluttet af sekretariatet:	248	269	208	160	120	135	157	171
Heraf:								
Opfyldt/forligt	168	173	132	114	92	92	128	122
Afvist	80	96	76	46	28	43	29	49
I alt afsluttede:	680	682	658	690	492	460	509	523
Under forberedelse/afventer nævnsbehandling:	263	425	374	185	159	160	180	159

I de sager, der har været behandlet i 2000, har det indklagede pengeinstitut i 14 tilfælde givet underretning om, at det ikke ønsker at være bundet af en kendelse, som

har givet klageren helt eller delvist medhold, jf. herved vedtægternes § 11, stk. 2. Af de 14 sager vedrører 7 sager spørgsmålet om størrelsen af rykkergebyr ved restance, overtræk o.l. Klagere har i 1 tilfælde begæret bistand til sagens indbringelse for domstolene, jf. forbrugerklagenævnslovens § 10, stk. 2.

5. Nogle spørgsmål vedrørende kontofuldmagt

Af Peter Blok

Gældsstiftelse

I to kendelser af 21. december 2000 i sagerne 990432 og 990507 udtalte Pengeinstitutankenævnet, at en fuldmagt til at disponere over en indlånskonto (uden trækingsret) i mangel af holdepunkter for andet ikke kan forstås således, at den tillige omfatter en adgang for fuldmægtigen til at stifte gæld på fuldmagtsgiverens vegne.

I sag 990432 havde en far fået fuldmagt til at disponere over en afkastkonto tilhørende hans datter. Efter aftale med datteren blev kontoudtog fremsendt til faderen. I henhold til fuldmagten overførtes beløb fra afkastkontoen til inddækning af træk på faderens MasterCard konto. På et tidspunkt, hvor der herved var opstået et overtræk på ca. 16.500 kr. på afkastkontoen, overførte datterens pengeinstitut 17.000 kr. fra datterens lønkonto til afkastkontoen. Dette fandtes uberettiget, idet fuldmagten vedrørende afkastkontoen ikke omfattede en adgang for faderen til at stifte gæld på datterens vegne, hvorfor datteren ikke hæftede for overtrækket på afkastkontoen.

Sag 990507 angik en situation, hvor kassereren i en lille ikke-erhvervsdrivende forening havde begået underslæb over for foreningen ved uberettiget – til egen fordel – at hæve ca. 58.000 kr. på foreningens indlånskonto ved udstedelse af checks. Da forholdet blev opdaget, var kontoens saldo negativ med ca. 11.400 kr. Foreningen påstod, at pengeinstitutet skulle erstatte det fulde beløb, som uberettiget var blevet hævet af kassereren, idet den gjorde gældende, at kassereren slet ikke havde haft fuldmagt til at hæve på kontoen eller i hvert fald ikke havde haft fuldmagt til at udstede checks. Heri fik foreningen ikke medhold, jf. om det sidstnævnte spørgsmål straks nedenfor. Derimod fandt Ankenævnet, at foreningen ikke hæftede for overtrækket på ca. 11.400 kr., da fuldmagten ikke omfattede en adgang for kassereren til at stifte gæld på foreningens vegne. Pengeinstitutet skulle derfor indsætte dette beløb på foreningens konto. Nævnet tilføjede, at man ikke havde taget stilling til, om pengeinstitutet herefter måtte kunne gøre en del af beløbet gældende mod foreningen som et berigelseskrav med henvisning til, at denne del var kommet foreningen til nytte.

Sagen rejste tillige det spørgsmål, om fuldmagt til en indlånskonto indebærer, at pengeinstitutet uden samtykke hertil fra fuldmagtsgiveren er berettiget til at give fuldmægtigen adgang til at trække på kontoen ved udstedelse af checks. Pengeinstitutet anførte, at det måtte være uden betydning, om der hævses kontant eller ved udstedelse af checks. Dette er naturligvis rigtigt, så længe kontoen ikke overtrækkes. Ved udlevering af checkblanketter opstår imidlertid det særlige spørgsmål, om fuldmagtsgiveren hæfter for et overtræk, som pengeinstitutet ikke kan hindre, fordi det opstår ved udstedelse af checks, som pengeinstitutet i henhold til den gældende checkreturneringsaftale ikke kan returnere, dvs. checks på indtil 1.000 kr.

Vedrørende denne problemstilling udtalte Ankenævnet først, at fuldmagten – ”med

forbehold for det nedenfor anførte om overtræk” – indebar, at indklagede tillige var berettiget til at udlevere checkblanketter vedrørende kontoen til kassereren. Men med hensyn til overtrækket udtaltes derefter: ”Den omstændighed, at en del af dette overtræk hidrørte fra checks, som indklagede efter checkreturneringsaftalen var afskåret fra at returnere, kan ikke føre til et andet resultat (end det anførte om, at foreningen ikke hæftede for overtrækket på ca. 11.400 kr.) i den foreliggende situation, hvor foreningen ikke over for indklagede havde givet samtykke til, at G (kassereren) kunne disponere ved checks, og hvor et sådant samtykke heller ikke kunne anses for underforstået, da der var tale om en lille ikke-erhvervsdrivende forening, hvor kassereren ikke tidligere havde anvendt checks.” Ankenævnets opfattelse var således, at pengeinstituttet for så vidt er berettiget til at udlevere checkblanketter til fuldmægtigen, men at det i tilfælde af overtræk kun kan påberåbe sig manglende adgang til returnering af checks, såfremt fuldmagtsgiveren – udtrykkeligt eller stiltiende – har givet samtykke til udleveringen af checkblanketterne. Hvis fuldmægtigen anmoder om udlevering af checkblanketter, må pengeinstituttet derfor sørge for at indhente fuldmagtsgiverens tilladelse hertil, hvis det vil sikre sig, at denne hæfter for overtræk, som ikke kan hindres. Selv om fuldmagtsgiveren har givet tilladelse til udlevering af checkblanketter, må udgangspunktet være, at denne ikke hæfter for overtræk opstået ved udstedelse af checks, som pengeinstituttet kunne have returneret.

Det anførte om udlevering af checkblanketter til en fuldmægtig må gælde tilsvarende med hensyn til udlevering af dankort eller lignende vedrørende kontoen.

Ved fuldmagt til at disponere over en kassekredit må formentlig på tilsvarende måde gælde, at fuldmagten i mangel af holdepunkter for andet som udgangspunkt kun gælder inden for kredittens maksimum, således at fuldmagtsgiveren ikke hæfter for overtræk. I dette tilfælde må der dog nok i højere grad end ved fuldmagt til en indlånskonto foretages en konkret vurdering, og et andet resultat vil eksempelvis kunne følge af, at fuldmagtsgiveren har forholdt sig passiv trods modtagelse af kontoudtog, hvoraf overtræk fremgik, jf. nedenfor om sag 437/1992. Det må i denne forbindelse også erindres, at det anførte ikke sigter til erhvervsmæssige forhold, hvor bl.a. regler om stillingsfuldmagt kan føre til en anden vurdering.

I tilfælde, hvor fuldmægtigen har overskredet sin fuldmagt ved at overtrække en indlånskonto eller en kassekredit, og hvor fuldmagtsgiveren derfor ikke hæfter for overtrækket, vil pengeinstituttet kunne gøre kravet gældende mod fuldmægtigen, jf. aftalelovens § 25.

Fælles konti

Ægtefæller og andre, der lever i et fast samlivsforhold, opretter som bekendt ofte fælles konti, som begge kan disponere over. I en sådan ordning ligger, at hver kontohaver ikke alene forpligter sig selv, men også den anden som fuldmægtig for denne. Således hæfter begge for alle træk på en kassekredit inden for kredittens maksimum

(modsat almindelig fuldmagt til en kassekredit, der alene står i den enes navn, hvor alene fuldmagtsgiveren hæfter). For så vidt angår den fuldmagt til at forpligte den anden kontohaver, som ordningen indebærer, må formentlig i princippet gælde det samme som anført foran vedrørende almindelig fuldmagt. Det må således antages, at overtræk på en fælles indlånskonto eller kassekredit som udgangspunkt kun kan gøres gældende mod den kontohaver, der har disponeret. Konkrete omstændigheder, herunder passivitet eller stiltiende accept fra den anden kontohavers side, vil dog antagelig relativt ofte føre til, at også denne hæfter for overtrækket. I de typiske tilfælde, hvor beløbet er kommet begge til gode, forekommer dette heller ikke urimeligt.

I sag 437/1992 havde klageren og dennes ægtefælle, der drev erhvervsvirksomhed i personligt regi, oprettet en fælles kassekredit på 20.000 kr. Klagerens løn blev indsat på kassekrediten, ligesom det var aftalt, at der til denne månedligt skulle overføres 10.000 kr. fra virksomhedens konto. Kreditten blev fortrinsvis anvendt til betaling af ægtefællernes husholdningsudgifter. Ægtefællens firma gik dårligt, og da den fælles kassekredit blev opsagt, var saldoen negativ med ca. 136.000 kr. Klageren gjorde gældende, at hun alene hæftede for kredittens maksimum på 20.000 kr. med tillæg af renter heraf, idet hun bl.a. anførte, at aftalen om overførsel af 10.000 kr. hver måned fra firmaets konto ikke var blevet overholdt, at kontoen månedligt var blevet debiteret en ydelse på 2.200 kr. vedrørende et lån til firmaet, og at hun ikke havde været bekendt med overtrækket. Ankenævnet flertal henviste til, at pengeinstituttet hver måned havde fremsendt kontoudtog til klageren og dennes ægtefælle, hvoraf de nævnte forhold fremgik, og fandt, at klageren på denne baggrund ikke med føje kunne gøre gældende, at hun var ubekendt hermed. Flertallet fandt derfor, at klageren som meddebitor tillige hæftede for det fulde overtræk. Et mindretal på to medlemmer fandt ikke, at klagerens manglende reaktion på de månedlige kontoudtog, som ikke blev fremsendt særskilt til hende, kunne begrunde solidarisk hæftelse for hele overtrækket.

I tilfælde af samlivsophævelse bør pengeinstituttet, når det bliver bekendt hermed, i almindelighed spærre en fælles indlånskonto, indtil det ved erklæring fra begge parter er afklaret, hvorledes der skal forholdes med indeståendet. En lidt anden problemstilling forelå i sag 970139, hvor klageren i 1992 havde meddelt, at parterne var blevet skilt, og anmodet om, at den tidligere ægtefælle skulle udgå som medkontohaver. Ifølge pengeinstituttet blev klageren oplyst om, at dette krævede samtykke fra den tidligere ægtefælle. Et sådant samtykke blev imidlertid ikke indhentet, og kontoen blev herefter alene anvendt af klageren, indtil den tidligere ægtefælle i 1997 hævede 7.000 kr. på den. Ankenævnet fandt, at pengeinstituttet i den foreliggende situation burde have vejledt klageren om, at hun kunne oprette en ny konto i eget navn, hvorved hun kunne undgå, at hendes tidligere ægtefælle kunne disponere over hendes konto. Pengeinstituttet blev derfor tilpligtet at erstatte klageren de 7.000 kr.

Er der tale om en fælles kassekredit, må adgangen til at forpligte den anden konto-

haver som udgangspunkt anses for bortfaldet fra det tidspunkt, hvor pengeinstituttet bliver bekendt med samlivsophævelsen. Tillader pengeinstituttet, at den ene kontohaver fortsætter med at trække på kreditten, hæfter den anden kontohaver således i mangel af holdepunkter for andet kun for den gæld, som bestod, da pengeinstituttet blev bekendt med samlivsophævelsen, jf. sagerne 950154 og 970198. I den førstnævnte sag antog Ankenævnet, at også kravet mod klagerens far, der – ligesom samleverens far – havde kautioneret for kreditten, var begrænset hertil. I den sidstnævnte sag anførte pengeinstituttet, at samleverens yderligere træk på kontoen var medgået til betaling af fællesudgifter og således også var kommet klageren til gode. Ankenævnet bemærkede hertil, at det ikke kunne tage stilling til, om indklagede af denne grund måtte have et berigelseskrav mod klageren.

Fuldmagtsgiverens / den ene kontohavers død

Er der givet fuldmagt til at disponere over en indlånskonto, og dør kontohaveren (fuldmagtsgiveren), opstår spørgsmålet, hvorledes pengeinstituttet bør forholde sig, når det får kendskab til dødsfaldet. Et lignende spørgsmål opstår, hvis den ene af to kontohavere vedrørende en fælles konto afgår ved døden. I aftalelovens § 21, stk. 1, hedder det: "Dør fuldmagtsgiveren, er fuldmagten alligevel gældende, for så vidt det ikke følger af særlige omstændigheder, at den skal bortfalde." Lovens hovedregel er således, at fuldmagten fortsætter med at bestå, men spørgsmålet er, hvad der kan og bør indlægges i ordene "særlige omstændigheder" i relation til adgangen til at disponere over en privat indlånskonto.

Pengeinstitutankenævnet var inde på spørgsmålet i sag 425/1991. Her havde fuldmægtigen – afdøde ægtefælle – efter dødsfaldet overført afdødes midler til en aftalekonto for sin datter, og klagen angik det forhold, at pengeinstituttet havde spærret denne konto, da man nogen tid senere blev bekendt med dødsfaldet. Klagen blev ikke taget til følge, idet Ankenævnet bl.a. udtalte: "Også efter indholdet af aftalelovens § 21 kunne der rejses berettiget tvivl om, hvorvidt klagerens bemyndigelse til at disponere over ægtefællens konti fortsat bestod efter ægtefællens død."

Denne udtalelse blev fulgt op ved Ankenævnets kendelse af 22. juni 2000 i sag 2000101. Sagen drejede sig om en fælles indlånskonto for klageren og dennes ægtefælle, som pengeinstituttet havde spærret ved ægtefællens død. Klageren henviste til, at ægtefællerne i 1995 i en skrivelse til indklagede netop havde givet hinanden fuldmagt til "også at kunne hæve og indsætte som enke/enkemand". Pengeinstituttet anførte, at man ikke kunne se at have modtaget denne skrivelse, og henviste herudover bl.a. til, at det ifølge dødsboskiftelovens § 8 påhviler enhver, som er i besiddelse af afdødes aktiver, at opbevare disse på betryggende måde, indtil der er truffet beslutning om boets behandlingsmåde, og at det af pengeinstituttets almindelige forretningsbetingelser for privatkunder fremgik, at en fuldmagt normalt ophører ved død. Ankenævnet udtalte først, at aftalelovens § 21, stk. 1, ikke kan anses for fraveget ved dødsboskiftelovens § 8, men anførte derefter:

"For så vidt angår indeståender i pengeinstitutter giver bestemmelsen i aftalelovens § 21, stk. 1, anledning til betydelige fortolkningsproblemer, jf. eksempelvis Østre Landsrets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1991 s. 742. Det kan derfor efter Ankenævnets opfattelse ikke kritiseres, at pengeinstituttet vælger i almindelighed at anse en fuldmagt – herunder den fuldmagt, som følger af, at der er tale om en fælles konto – for bortfaldet ved fuldmagtsgiverens død, således som det også er tilkendegivet i indklagedes almindelige forretningsbetingelser for privatkunder, i hvert fald ikke, hvis der samtidig udvises imødekommenhed over for anmodninger om udbetaling til afholdelse af nødvendige og sædvanlige udgifter.

Selv om indklagede måtte have modtaget fuldmagten af 23. oktober 1995, finder Ankenævnet herefter ikke grundlag for at fastslå, at spærringen af den omhandlede konto var uberettiget."

Det er vistnok sædvanlig praksis, at pengeinstitutterne som udgangspunkt spærrer afdødes konti over for såvel fuldmægtige som medkontohavere, indtil det dokumenteres, hvem der kan disponere på boets vegne, og afgørelsen er således udtryk for en godkendelse af denne praksis. Afgørelsen er blevet kritiseret af Lennart Lyng Andersen i "Julebog 2000" fra Juridisk Institut ved Handelshøjskolen i København s. 9 ff. Kernen i dennes kritik er, at afgørelsen ikke harmonerer med hovedreglen i aftalelovens § 21, stk. 1, og at der i hvert fald ikke er grundlag for at spærre en fælleskonto. Et nærmere forsvar for afgørelsen vil føre for vidt på dette sted, men der kan dog være grund til at fremhæve, at det bærende synspunkt er, at hensynet til (med)arvingerne ud fra en gennemsnitsbetragtning vejer tungere end hensynet til fuldmægtigen eller medkontohaveren.

Ankenævnet har også været af den opfattelse, at den i præmisserne nævnte landsretsdom støtter afgørelsen. Dommen angår en situation, hvor dødsboet havde søgt pengeinstituttet i anledning af, at dette havde tilladt afdødes søn, der havde fuldmagt til kontoen, at hæve et beløb til dækning af udgifter til blomsterudsmykning og bespisning af følget efter begravelsen. Landsretten frifandt pengeinstituttet, idet den fandt, "at fuldmagten omfatter sådanne beskedne og rimelige udgifter, der sædvanligvis afholdes i forbindelse med en begravelse". Hvis landsretten havde ment, at det fulgte af aftalelovens § 21, stk. 1, at fuldmagten bestod uden begrænsninger, ville den vel have valgt en anden begrundelse.

Overskridelse af fuldmagten

Pengeinstituttet vil i almindelighed ikke være bekendt med særlige begrænsninger i fuldmægtigens dispositionsret, som måtte være aftalt mellem fuldmagtsgiveren og fuldmægtigen, og fuldmagtsgiveren vil derfor i almindelighed over for pengeinstituttet være bundet af fuldmægtigens dispositioner, selv om fuldmægtigen måtte have handlet i strid med sådanne begrænsninger. Der har dog foreligget enkelte tilfælde, hvor Ankenævnet er nået til et andet resultat.

I sag 423/1990 havde klageren efter ægtefællens død givet en bekendt, der var ansat i hendes daværende pengeinstitut, generalfuldmagt til at bestyre hele hendes formue. I forbindelse med, at fuldmagtshaveren fratrådte sin stilling i dette pengeinstitut, aftaltes det mellem klageren og fuldmagtshaveren, at engagementet skulle overføres til det indklagede pengeinstitut. Samtidig bevilgede dette et udlandslån på 1,3 mio. kr. til fuldmagtshaveren med sikkerhed i klagerens depot, og fuldmagtshaveren underskrev for klageren en håndpanterklæring, ifølge hvilken klagerens depot blev stillet til sikkerhed for, hvad fuldmagtshaveren til enhver tid måtte være eller blive pengeinstituttet skyldig. Indklagede ønskede dog "for at undgå misforståelser", at klageren tiltrådte pantsætningen, og klageren underskrev en sådan tiltrædelse dels på en kopi af håndpanterklæringen, dels på en allonge til den originale erklæring. Underskrivelsen skete imidlertid ikke i den kontoførende afdeling, men dels i hjemmet, dels i pengeinstituttets afdeling i den by, hvor klageren boede, og klageren forklarede, at hun af fuldmagtshaveren havde fået at vide, at der var tale om en formsag i forbindelse med overflytningen af engagementet. Ankenævnet fandt, at klageren ikke var bundet af håndpanterklæringen (denne opretholdtes dog for et beløb, som var kommet klageren til gode ved, at fuldmagtshaveren havde anvendt en del af provenuet af udlandslånet til at indfri en gæld til klageren). Nævnet anførte bl.a., at generalfuldmagten ikke kunne give fuldmagtshaveren beføjelse til at foretage håndpansætning af klagerens værdipapirbeholdning til sikkerhed for egen gæld, at selve eksistensen af generalfuldmagten indicerede, at klageren ikke havde erfaring med økonomiske dispositioner af den omhandlede art, og at der i betragtning af, at der var tale om en for klageren særdeles vidtrækkende og risikabel disposition, måtte påhvile pengeinstituttet en særlig forpligtelse til at sikre sig, at klageren fuldt ud var orienteret om betydningen af, at hun tiltrådte håndpanterklæringen.

Sag 960080 angik en konto, som ved klagerens mors død i 1984 var oprettet af klageren og hans tre søskende med henblik på den fremtidige vedligeholdelse af gravstedet. Kontoen blev oprettet i navnet "[klagerens mors] gravsted v/ [klagerens bror]". I 1993 blev kontoens indestående på ca. 11.000 kr. overført til klagerens brors kassekredit til nedbringelse af broderens gæld til pengeinstituttet. Ankenævnet anførte, at indklagede efter den betegnelse, under hvilken kontoen var oprettet, ikke kunne være uvidende om, at der var tale om en "gravstedskonto" med flere ejere. Selv om klagerens bror havde fuldmagt til at disponere over kontoen, burde pengeinstituttet derfor ikke uden samtykke fra klageren og de øvrige søskende have medvirket til, at indeståendet blev anvendt til nedbringelse af fuldmagtshaverens gæld. At der var udstedt en bankbog til kontoen, som broderen var i besiddelse af, kunne ikke føre til et andet resultat, jf. gældsbrevslovens § 33, stk. 2, 2. pkt. Pengeinstituttet blev herefter tilpligtet at indsætte det hævede beløb på gravstedskontoen.

Foreningsstridigheder

I forbindelse med stridigheder, fraktionsdannelser og lignende i foreninger, kan der opstå tvist om, hvem der som foreningens lovligt valgt bestyrelse kan disponere over

foreningens konto. Dette kan bringe pengeinstituttet i en vanskelig situation. Er der skabt en begrundet tvivl om, hvem dispositionsretten tilkommer, vil pengeinstituttet kunne undgå at tage stilling til konflikten – og dermed undgå en risiko for ansvar – ved at spærre kontoen (deponere indeståendet), indtil der foreligger en afgørelse af tvisten. Men pengeinstituttet kan, som den sidste af de nedenfor omtalte sager viser, ikke anvende denne løsning, blot fordi flere gør krav på dispositionsretten. Det er nødt til at tage stilling til, om der virkelig er begrundet tvivl om, hvem retten tilkommer.

I sag 980114 havde en ringriderforening oprettet en indlånskonto med fuldmagt til formanden B og bestyrelsesmedlemmet C. Foreningens bestyrelse bestod af 7 personer. På et tidspunkt indkaldte to bestyrelsesmedlemmer, A og D, uden om den øvrige bestyrelse til generalforsamling. De 5 øvrige bestyrelsesmedlemmer gjorde under generalforsamlingen gældende, at indkaldelsen var ulovlig og forlod mødet i protest. Herefter blev A, D og 5 andre personer valgt til ny bestyrelse. Såvel foreningen ved A – klageren for Ankenævnet – som foreningen ved B gjorde herefter over for pengeinstituttet krav på dispositionsret over kontoen. Pengeinstituttet afviste en begæring fra foreningen ved A om at ændre kontoforholdene eller spærre kontoen. Ankenævnet fandt det ikke godtgjort, at dette var uberettiget i forhold til klageren.

En noget lignende situation forelå i sag 980432, men her valgte pengeinstituttet at spærre kontoen, idet man "ikke ønskede at blive inddraget som part i sagen". Klageren var en mindre pensionistforening, der var tilknyttet et politisk parti, ved formanden B. Kontoen var oprettet i foreningens navn ved kassereren A. På en ordinær generalforsamling genvalgtes A som kasserer og B som formand, og der blev truffet beslutning om, at foreningen skulle opsiges sit lejemål hos partiet og flytte tilbage til en adresse, som foreningen tidligere havde haft. Dette foranledigede foreningens administrator til uden om bestyrelsen at indkalde til en ekstraordinær generalforsamling, efter det oplyste efter anmodning fra en kreds af medlemmer. Der valgtes en ny bestyrelse med C som kasserer og D som formand, og det blev besluttet at fortsætte lejemålet på partiets adresse. Herefter gjorde såvel foreningen ved A og B som foreningen ved C og D krav på dispositionsretten til kontoen, hvorefter pengeinstituttet spærrede denne, indtil forholdene var afklaret. Ankenævnet udtalte bl.a., at det efter almindelige foreningsretlige regler i mangel af vedtægtsbestemmelse om spørgsmålet må antages, at alene bestyrelsen har kompetence til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling (med en mulig undtagelse, som ikke var relevant i den foreliggende situation). Det måtte på denne baggrund antages, at vedtagelserne på den ekstraordinære generalforsamling var ugyldige i relation til den oprindelige pensionistforening ved formanden B. Der bestod derfor ikke en sådan begrundet tvivl om, hvem der var berettiget til at disponere over indeståendet på den omhandlede konto, at indklagede var berettiget til at spærre kontoen eller deponere indeståendet, jf. herved deponeringslovens § 1, stk. 2. Det er klart, at der ikke skal så meget til, før pengeinstituttet kan påberåbe sig, at der foreligger en "begrundet tvivl" – pengeinstituttet bør have en vis margin i denne henseende – men i denne sag havde pengeinstituttet

været for hurtigt til at vælge "den lette løsning".

6. Oversigt over emner, der har været behandlet i tidligere årsberetninger:

- 1993: Gebyrer, udlånsrentens størrelse
- 1994: Klager vedrørende omlægning af realkreditlån
- 1995: Bemærkninger til Højesterets dom af 1. november 1995 (UfR 1996 s. 200)
- 1996: Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2 og 3.
- 1997: Særlige problemer vedrørende lån overgivet til inkasso.
- 1998: Pengeinstitutankenævnets praksis vedrørende forældelse.
- 1999: Bank- og sparekasselovens § 41.

7. Domme afsagt i 2000 i sager, hvor Pengeinstitutankenævnet tidligere har afsagt kendelse.

7.1. Sø- og Handelsrettens dom af 21. januar 2000 (UfR 2000 s.920), jf. Ankenævnets kendelse af 19. november 1997 i sag 970208 (Køb af aktier i Commercial Holding ved nytegning i januar-februar 1990).

Klageren K tegnede i januar-februar 1990 2.000 aktier i Commercial Holding International A/S til kurs 280, svarende til 560.000 kr. Købet blev finansieret ved etablering af en kassekredit på 700.000 kr. ydet af pengeinstituttet P. P fik sikkerhed i aktierne, og kassekreditte forudsattes indfriet efter 3 år. P forestod aktieemissionen.

I 1993 indgik K en akkordaf tale med P, hvorefter K til fuld indfrielse af kassekreditte ns saldo på 739.920,60 kr. skulle betale 250.000 kr.

I foråret 1996 fremkom der i dagspressen oplysning om forskellige forhold vedrørende P's medvirken ved emissionen i Commercial Holding i januar/februar 1990. Oplysningerne medførte, at P tilkendegav, at man efter visse retningslinier ville tilbyde aktionærer i Commercial Holding en kulancemæssig erstatning.

P afviste at yde K erstatning.

K indbragte i juni 1997 sagen for Ankenævnet med påstand om betaling af principalt 411.486,67 kr., der udgjorde akkordbeløbet på 250.000 kr. med tillæg af rentebeløb betalt til P. Subsidiært krævede K 250.000 kr. svarende til anskaffelsessummen på 560.000 kr. med fradrag af 310.000 kr. svarende til det beløb, der var akkorderet af det oprindelige låns hovedstol.

P påstod frifindelse.

Ankenævnet fandt ikke, at K, uanset forliget fra oktober 1993, var afskåret fra at fremsætte krav om yderligere compensation. Ankenævnet anførte endvidere:

"Af de nominelt 60 mio. kr. B-aktier i Commercial Holding, som skulle nytegnes, blev 22,15 mio. kr. udbudt i fri tegning. Af disse blev kun 9,8 mio. kr. - dvs. mindre end halvdelen - tegnet på normal måde, medens de resterende aktier blev tegnet af et selskab tilhørende ledelsen i Commercial koncernen, idet P lånte selskabet det hertil fornødne beløb. Disse omstændigheder blev ikke oplyst i den børsmeddelelse, som P udsendte efter emissionens afslutning den 1. februar 1990, og offentligheden måtte derfor få det indtryk, at fuldtegningen var sket på normal måde. Det må lægges til grund, at fuldstændige oplysninger om, hvorledes tegningen var gennemført, ville have haft negativ indflydelse på vurderingen af selskabet og aktierne. Ankenævnet finder derfor, at P ved børsmeddelelsen afgav vildledende oplysninger af væsentlig be-

tydning, og at P herved har handlet ansvarspådragende.

Ved vurderingen af, hvorvidt og i hvilket omfang K som følge heraf kan kræve erstatning, finder Ankenævnet, at der bør tages udgangspunkt i, at K ville have afhændet aktierne, såfremt P havde afgivet korrekte oplysninger om forløbet af nytegningen. Usikkerheden med hensyn til, hvorvidt K faktisk ville have forholdt sig på denne måde, findes således at måtte komme P til skade. I mangel af oplysninger, som eventuelt kunne begrunde en anden vurdering, lægger Ankenævnet endvidere til grund, at K i så fald kunne have afhændet aktierne til en kurs svarende til tegningskursen på 280. Det er ikke godtgjort, at K har haft en sådan særlig tilknytning til ledelsen i Commercial Holding gruppen, at dette bør medføre, at K ikke kan sidestilles med andre privatpersoner, der tegnede aktier ved børsmissionen i begyndelsen af 1990."

3 medlemmer udtalte herefter:

"P har i sit generelle erstatningstilbud lagt til grund, at forholdet vedrørende børsmeddelelsen i hvert fald fra foråret 1991, da de utilfredsstillende regnskabsresultater var fremkommet, og aktiernes kurs var faldet til omkring 130, ikke længere kan have spillet nogen rolle for K's overvejelser om, hvorvidt han burde sælge aktierne. Med denne begrundelse har P tilkendegivet, at man ikke er indstillet på at dække det kurstab, der indtrådte efter foråret 1991. Vi finder imidlertid, at det afgørende må være, at K i foråret 1991 ikke var bekendt med forholdet vedrørende børsmeddelelsen og den heraf følgende mulighed for at rette krav mod P. Efter vor opfattelse er der derfor ikke grundlag for ved tabsopgørelsen at lade K bære risikoen for det efterfølgende yderligere kurstab. K blev først i foråret 1996 bekendt med, at P havde afgivet vildledende oplysninger i børs-meddelelsen, og vi lægger som ubestridt til grund, at aktierne på dette tidspunkt var værdiløse. K findes herefter at have krav på dækning af det fulde tab ned til kurs 0."

2 af disse medlemmer udtalte videre:

"Vi finder, at K ikke alene har krav på erstatning for det fulde kurstab på aktierne, men også for de udgifter, han har haft vedrørende den kredit, P ydede til købet af aktierne, således at han stilles, som om hverken aktiekøbet eller låneoptagelsen var foretaget. Vi stemmer derfor for i overensstemmelsen med K's principale påstand at tilpligte P at betale en erstatning på 411.486,68 kr. med renter fra klagens indgivelse."

1 af disse medlemmer - B - udtalte:

"Jeg lægger til grund, at den kompensation på 489.920,60 kr., som blev ydet K ved den i oktober 1993 indgåede akkordaftale, ikke alene var begrundet i K's manglende betalingsevne, men tillige i kursfaldet på de købte aktier, som lå til sikkerhed for kreditten. Jeg finder derfor, at der ved fastsættelsen af erstatningen skal foretages fradrag for den tidligere ydede kompensation. Da jeg endvidere finder, at K alene har krav på erstatning for kurstabet på aktierne, stemmer jeg for at fastsætte erstat-

ningen til 560.000 kr. med fradrag af 489.920,60 kr. eller 70.079,40 kr. med rente fra klagens indgivelse.”

2 medlemmer udtalte:

”Af de grunde, der er anført af P, finder vi, at P ikke skal svare erstatning for det tab, der indtrådte, efter at de utilfredsstillende regnskabsresultater i foråret 1991 var fremkommet, og aktiernes kurs var faldet til 130.

K's manglende kendskab til forholdene vedrørende børsmeddelelsen den 1. februar 1990 kan ikke antages at ville have været bestemmende for hans beslutning om at afhænde aktierne, efter at der var fremkommet halvårsrapport og senere årsregnskab i 1991, som klart viste selskabets problemer.

K har herefter for så vidt krav på en erstatning på $2.000 \times (280 \div 130)$ kr. eller 300.000 kr. Da K imidlertid ved den indgåede akkord opnåede en kompensation, der overstiger dette beløb, og da der af de af medlemmet B anførte grunde ikke kan bortses fra denne kompensation, stemmer vi for ikke at tage klagen til følge.”

P meddelte, jf. Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, at P ikke ønskede at være bundet af kendelsen.

K udtog herefter stævning mod P med påstand som for Ankenævnet.

Ved SØ- og handelsrettens dom af 21. januar 2000 (UfR 2000 s.920) blev P frifundet. I dommens præmisser er anført:

”K tegnede aktier i henhold til et af ham afgivet bindende, ubetinget tilbud af 31. januar 1990 om køb af 2.000 aktier til kurs 310. P ydede ham ikke rådgivning i den forbindelse og havde heller ikke afgivet tilsagn om finansiering af købet.

Oplysningen i fondsbørsmeddelelsen fra P den 1. februar 1990 om aktieemissionen ved tegningens afslutning den 31. januar 1990 var overtegnet med 11%, var urigtig. Det må lægges til grund, at ledelsen først på mødet den 1. februar 1990 afgav endelig ordre om køb af en betydelig del, ca. 14,85 mio. kr. nominelt, af de i alt ca. 22,15 mio. kr. aktier der blev udbudt til fri tegning, efter at det havde vist sig at aktionærerne i Commercial Holding International kun tegnede nominelt ca. 37,85 mio. kr. aktier af kapitalforhøjelsen på 60 mio. kr.

Børsmeddelelsen om den ganske vist beskedne overtegning angik et forhold, der var af væsentlig betydning for kursdannelsen, og var derfor egnet til at påvirke denne.

Det må nok anses for noget usikkert, om K ville have afhændet sine aktier for det tilfælde, at en retvisende børsmeddelelse var blevet udsendt

den 1. februar 1990. En tvivl herom bør imidlertid ikke komme P, som udsendte den urigtige og vildledende meddelelse, til gode. P måtte indse, at meddelelsen var egnet til at påvirke kursdannelsen og investorers beslutninger og må som udgangspunkt være ansvarlig for det tab, som en investor lider ved at stole på en urigtig børsmeddelelse.

Ved fastlæggelsen af tabet kan der ikke ses bort fra at en retvisende børsmeddelelse med stor sandsynlighed ville have medført et vist salgspres, således at en salgskurs ville ligge under emissionskursen på 280 og også under de kurser, der fremkom ved begyndelsen af noteringen. Det tab som ville være en følge af et retvisende billede, kan ikke kræves erstattet.

Der er heller ikke grundlag for at erstatte K renteudgifterne til finansieringen af købet. Tabet som følge af en urigtig børsmeddelelse må fastsættes som forskellen mellem kurser, og det kan ikke få betydning om aktiekøbet er lånefinansieret eller egenfinansieret.

Det kan heller ikke få betydning, at K finansierede sit køb i en afdeling af P. Det kan vel kritiseres, at P ydede en så betydelig kredit til en person med en forholdsvis jævn indtægt og ingen formue, med det formål at finansiere køb af en så betydelig aktiepost, en finansiering der med den gældende rente kun kunne hænge sammen i tilfælde af ganske betydelige kursstigninger på aktierne. Men det må også fastslås at kreditgivningen først kom i stand efter at P havde givet afslag, og som det må antages, efter P's henvendelse til [ledende medarbejder i Commercial koncernen]. Der er derfor samlet ikke grundlag for at fastslå, at P i denne henseende har handlet uforsvarligt på en måde, der kan få betydning for sagen.

Det kan heller ikke kritiseres at P ikke gjorde sine afdelinger opmærksom på, at fuldtægningen ikke var reel. Det ville kunne kritiseres som udbredelse af insider-viden, hvis P lod denne meddelelse tilgå sine afdelinger.

Ved opgørelsen af tabet bør det endvidere og især tillægges betydning at børsmeddelelsen af 1. februar 1990 kun var én blandt en række andre oplysninger om selskabet som en investor som K må tillægge betydning ved sin beslutning om investering og opretholdelse af denne. Børsmeddelen vil derfor i løbet af kortere tid få en mindre betydning ved vurderingen af selskabet og ved beslutning om fastholdelse af en aktiebeholdning eller salg af denne. Der fremkom negative oplysninger om Commercial Leasing A/S ved aflæggelsen af regnskabet for 1989, jf. årsregnskabsmeddelelsen af 17. maj 1990 og yderligere negative oplysninger i halvsårmeddelelsen af 10. oktober 1990. Følgelig kom der også meddelelser om utilfredsstillende resultater i Commercial Holding International ved halvårsberetningen for dette selskab af 19. oktober 1990. Endelig fremkom der stærkt negative oplysninger om resultatet i Commercial Holding International i årsregnskabet for 1990 der er dateret 24. maj 1991. Hertil kommer at kursen på aktierne i Commercial Holding International generelt set var jævnt faldende gennem 1990, og faldet fortsatte i 1991. Det må derfor have stået en investor klart at markedets positive vurdering af selskabet, som overtegningen kan antages

at være udtryk for, ikke fortsatte. K kunne derfor på et forholdsvis tidligt tidspunkt efter købet af aktierne og væsentligt inden fremkomsten af årsregnskabet for 1990 have taget sin investering op til overvejelse. Det tab der følger af hans fortsatte besiddelse af aktierne efter dette tidspunkt, kan K ikke kræve erstattet af P.

Uanset hvilket tidspunkt der fastlægges, vil tabet som følge af den urigtige børsmeddelelse, opgjort som forskellen mellem den formodede salgskurs kort efter den 1. februar 1990 i tilfælde af en retvisende børsmeddelelse og en salgskurs på det nævnte tidspunkt, kun udgøre et mindre beløb og væsentligt under den del af lånets hovedstol, som K fik eftergivet som led i akkorden. Det er ganske vist tilfældet at K samlet led et tab på netto 250.000 kr. på sin aktiebesiddelse, men dette tab må tilskrives andre forhold end den urigtige børsmeddelelse.

Der må derfor gives P medhold i påstanden om frifindelse.

Efter begrundelsen for resultatet bør hver part bære sin omkostninger.”

Se også UfR 2000 s.2176 H.

7.2. Vestre Landsrets dom af 19. juni 2000, jf. Ankenævnets kendelse afsagt den 6. maj 1998 i sag 970458 (Tredjemands pant, alskyldserklæring, spørgsmål om frigivelse af ejerpantebrev).

Klageren K's ægtefælle Æ afviklede i 1994 en landbrugsvirksomhed. Æ havde et engagement hos pengeinstituttet P, til sikkerhed for hvilket P havde håndpant i et ejerpantebrev på 300.000 kr. med pant i såvel Æ's landbrugsejendom som en ejendom tilhørende K. Efter salget af landbrugsejendommen var P's tilgodehavende hos Æ ca. 1.230.000 kr.

P ydede i juli 1995 K og Æ en kredit på 100.000 kr. til finansiering af istandsættelse af K's ejendom. Der blev samtidig etableret et gældsbrev vedrørende et lån på 300.000 kr. med K og Æ som debitorer.

Ifølge K blev lånet på 300.000 kr. ydet til indfrielse af K's kaution for Æ's gæld til P. Ifølge P var lånet ikke en nyoprettelse, idet der var tale om, at der af det samlede engagement blev fikseret et beløb, uden at der heri lå, at der skulle meddeles saldokvittering, når beløbet var betalt.

I forbindelse med oprettelsen af kassekreditkontrakten på 100.000 kr. og gældsbrevet på 300.000 kr. underskrev K og Æ håndpant-sætningserklæring vedrørende et nyoprettet ejerpantebrev på 400.000 kr. i K's ejendom. Ejerpantebrevet blev ifølge håndpant-sætningserklæringen pantsat til sikkerhed for opfyldelse af enhver forpligtelse, som K og Æ "enkeltvis og/eller in solidum nu har eller senere måtte få over for P." Det oprindelige ejerpantebrev på 300.000 kr. aflystes samtidigt.

I forbindelse med en omprioritering i 1997 fremkom der et provenu på ca. 400.000 kr. P forestod omprioriteringen og meddelte K, at ca. 275.000 kr. af provenuet var anvendt til indfrielse af restgælden på lånet på oprindeligt 300.000 kr., mens ca. 121.000 kr. var anvendt til nedskrivning af kassekrediten.

I juli 1997 underskrev K og Æ ny kassekreditkontrakt vedrørende den nu nedskrevne kredit samt ny håndpantsettningserklæring vedrørende ejerpantebrevet på 400.000 kr. Håndpantsettningserklæringen havde samme indhold som erklæringen fra juli 1995.

Efter at kassekrediten i august 1997 var blevet indfriet, nægtede P at udlevere ejerpantebrevet til K.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle udlevere ejerpantebrevet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3 - 2 tog Ankenævnets flertal K's påstand til følge.

Flertallet udtalte:

"K's oprindelige hæftelse for Æ's engagement i henhold til pantsætningen var beløbsbegrænset til 300.000 kr. svarende til ejerpantebrevets hovedstol, idet det herved bemærkes, at K til enhver tid kunne have bragt pantsætningen til ophør ved indbetaling af dette beløb, sammenholdt med at P ved en eventuel realisation af pantet ikke ville have kunnet opnå et større beløb.

Under henvisning hertil finder vi det ubetænkeligt at lægge til grund, at lånet på 300.000 kr. blev etableret til afvikling af K's forpligtelse som tredjemandspantsetter i forlængelse af ophøret af Æ's virksomhed. Det bemærkes herved, at der ikke er oplyst andre omstændigheder, der kunne begrunde lånets oprettelse.

Vi finder herefter, at K berettiget kunne forvente, at hun ville være frigjort for sine forpligtelser over for P og få pantebrevet udleveret, når lånet og den samtidig hermed oprettede kassekredit var afviklet. P bør derfor være afskåret fra at påberåbe sig den fortrykte og standardmæssige alskyldserklæring, der er indeholdt i håndpantsettningserklæringen."

Mindretallet udtalte:

"I pantsætningserklæringen vedrørende pantsætning af ejerpantebrev, stort 400.000 kr. er det udtrykkeligt angivet, at pantsætningen skete til sikkerhed for opfyldelse af enhver forpligtelse, som K og Æ - enkeltvis og/eller in solidum havde eller måtte få over for P. Pantsætningen omfatter således efter sin ordlyd også de forpligtelser, som Æ har over for P.

Vi finder ikke grundlag for, at pantsætningen ikke skulle være gyldigt aftalt mellem parterne eller grundlag for at tilsidesætte pantsætningserklæringens ordlyd eller for en indskrænkende fortolkning af denne. Vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge."

P meddelte i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, at P ikke ønskede at være bundet af kendelsen.

K indbragte sagen for retten med påstand som for Ankenævnet.

P påstod frifindelse.

Ved dom af 19. marts 1999 afsagt af retten i Holsted blev P dømt i overensstemmelse med K's påstand.

P ankede afgørelsen til Vestre Landsret, som den 19. juni 2000 stadfæstede byrettens dom. Af landsrettens dom fremgår:

"2 dommere udtalte:

Vi finder det ubetænkeligt at lægge til grund, at gælds brevet på 300.000 kr. med begge ægtefæller som debitorer blev oprettet til afvikling af indstævntes forpligtelser over for P i henhold til ejerpantebrevet. Vi har herved lagt vægt på, at gældens størrelse svarer til ejerpantebrevets oprindelige pålydende, og at der samtidig skete en nedskrivning på 300.000 kr. af ægtefællens øvrige gæld til P. Indfrielse af gælds brevet og størstedelen af kassekreditten på de 100.000 kr. skete endvidere med midler, der hidrørte fra K's faste ejendom. Under disse omstændigheder finder vi, at K med rette måtte gå ud fra, at hun ved indfrielsen var frigjort for sine forpligtelser i henhold til håndpantsetningserklæringen af 24. juli 1995. På baggrund heraf finder vi, at det ville være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre alskyldserklæringen gældende over for hende, jf. aftalelovens § 36.

Med denne begrundelse stemmer vi for at stadfæste dommen."

1 dommer udtalte:

"Som anført af flertallet er det ubetænkeligt at lægge til grund, at gælds brevet på 300.000 kr. med begge ægtefæller som debitorer blev oprettet til afvikling af K's forpligtelser i henhold til ejerpantebrevet, og at indfrielsen heraf og af kassekreditten bortset fra 30.000 kr. skete med midler, der hidrørte fra K's faste ejendom. P har derfor også uden udtrykkelig tilkendegivelse herom fyldestgjort K for sin sikkerhed ifølge håndpantsetningserklæringen bortset fra 30.000 kr., og da det er ubestridt, at også denne del af gælden er indfriet, stemmer jeg med denne begrundelse som flertallet."

7.3. Svendborg rets dom af 3. april 2000, jf. Ankenævnets kendelse af 26. januar 1998 i sag 970189 (Salg af aktier i Phønix Contractors i januar 1997 efter fremkomsten af offentligt købstilbud)

Den 15. januar 1997 fremsatte et norsk selskab (R) tilbud om køb af aktier i selskabet Phønix Contractors. R tilbød at købe A-aktier til kurs 650 og C-aktier til kurs 585. Tilbudet var betinget af, at R blev ejer af mere end 90% af aktiekapitalen inden tilbudsperiodens udløb den 12. februar 1997.

Klageren K havde hos pengeinstituttet P et depot indeholdende 479 A-aktier og 1798 C-aktier i selskabet. K blev den 15. januar 1997 kontaktet af P, ligesom P samme dag orienterede K skriftligt om R's tilbud. K og P aftalte møde til den følgende dag.

Ved fondsafregninger af 16. januar 1997 afregnede P K's salg til P af 479 A-aktier til kurs 650 og 1500 C-aktier til kurs 595. P videresolgte samme dag aktierne på det åbne marked til samme kurser.

Den 30. januar 1997 afgav et dansk selskab købstilbud til højere kurser end R's tilbud. R forhøjede herefter sit købstilbud.

Den 3. april 1997 solgte K sine resterende 298 C-aktier til kurs 710. K ville samme dag have kunnet afhænde sine A-aktier til kurs 790.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 239.560 kr., subsidiært et mindre beløb. K's påstand svarede til K's merprovenu ved salg af hele den oprindelige aktiebeholdning den 3. april 1997.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"På mødet den 16. januar 1997 besluttede K at sælge størstedelen af sine aktier i Phønix Contractors til P til den aktuelle markedskurs frem for at acceptere købstilbudet fra R. P har anført, at baggrunden herfor var, at K foretrak et endeligt salg frem for at løbe risikoen for, at R's købstilbud, der var betinget, ikke blev effektueret. Dette er ikke bestridt af K. Det kunne ikke anses for udelukket, at kurserne på aktierne kunne falde i acceptperioden, og K kunne således ikke risikofrit vente til periodens slutning med at træffe beslutning. Det kan under de nævnte omstændigheder, hvor K foretrak et endeligt salg, heller ikke anses for en fejl, at P's medarbejder undlod at omtale bestemmelsen i værdipapirhandelslovens § 31. Ankenævnet finder endelig ikke tilstrækkeligt grundlag for at pålægge P erstatningsansvar som følge af, at medarbejderen ikke omtalte muligheden for, at der kunne fremkomme højere overtagelsestilbud fra anden side."

K udtog herefter stævning mod P med påstand som for Ankenævnet.

Ved Svendborg rets dom af 3. april 2000 blev P frifundet. Dommens præmisser er sålydende:

"Det lægges til grund, at P var bekendt med, at K's aktiebeholdning hovedsageligt var erhvervet ved arv, og at K heller ikke med henblik på at opnå større risikospredning fastholdt ikke at ville sælge aktierne. P har ikke godtgjort, at K i 1996 ændrede holdning til dette spørgsmål. Da R den 15. januar 1997 tilbød at købe Phønix aktier til en høj kurs, kontaktede vidnet [investeringsrådgiver hos P] telefonisk K, og parterne aftalte at mødes den følgende dag i banken for at drøfte tilbuddet. Det var første gang et selskabs aktier kom på offentlig auktion. På mødet accepterede K mundtligt at sælge aktierne ikke til tilbudsgiveren, men til P. Derved undgik K risikoen for, at kurserne faldt, hvis R's betingede købstilbud ikke blev opfyldt. Det måtte forventes, at aktiekurserne, såfremt R ikke opnåede at eje 90% af aktierne, ville være faldet tilbage til sit leje før den 16. januar 1997. Selv om P formentlig ikke informerede K om, at muligt andre ville byde på auktionen, findes P ved at have rådgivet og anbefalet salg af aktierne som sket, ikke at have handlet ansvarspådragende. Det findes ikke godtgjort, at P burde kunne forudse, at andre selskaber ville byde på Phønix aktier, og at aktiekursen som følge heraf ville stige. Som følge heraf frifindes P."

8. Udvalgte kendelser afsagt i 2000

På de følgende sider er i forkortet form gengivet nogle af de i 2000 afsagte kendelser. Udvalget er foretaget af sekretariatschefen i samråd med formandskabet. Det er tilstræbt at medtage kendelser, der er af en vis principiel og almindelig interesse, og som må formodes at vil være retningsgivende for Ankenævnets praksis.

En oversigt over de udvalgte kendelser findes på de første sider. Kendelserne er medtaget i nummerorden.

Finansrådet har hidtil udgivet en cd-rom med samtlige kendelser afsagt af Pengeinstitutankenævnet. I løbet af 2001 forventes der etableret elektronisk adgang til Ankenævnets kendelser via Internettet.

Der kan endvidere henvises til Lynge Andersen og Møgelvang-Hansen: Bankretlige emner - Klager over pengeinstitutter (GadJura, København 1994).

Udvalgte kendelser omtales løbende i bladet Finansfokus (udgivet af Finansforbundet) og i bladet Finans & Samfund (udgivet af Finansrådet).

Kendelser kan rekvireres hos Ankenævnets sekretariat.

Oversigt over udvalgte kendelser

990097	Kreditaftaleloven, opgørelse af købekontrakt	36
990281	Beløb indbetalt på lån ikke anset for ekstraordinært afdrag.....	37
990282	Rådgivning vedrørende beskatning i forbindelse med salg af investeringsforeningsbeviser inden for 3 års ejertid.....	38
990362	Ophør af forsikringsdækning ved overførsel af kapitalpensionskonto til andet pengeinstitut, egen skyld	39
990379	Opgørelse af krav, der ikke var anmeldt under gældssaneringssag.....	41
990380	Tabskaution, spørgsmål om betydning af tidsbegrænsning.....	42
990403	Modregning i indestående på konto registreret med to kontohavere	43
990420	Effektivering af ordre om køb af aktier i et selskab, efter at dette havde meddelt, at egenkapitalen var tabt.....	44
990487	Dørssalgsløven, samtykkeerklæring gav fornøden hjemmel for telefonisk henvendelse til kunde	46
990507	Fuldmagt, spørgsmål om erstatningspligt i forbindelse med underslæb begået af kassereren for kontohaver, en forening	47
2000003	Opgørelse af gæld overgivet til inkasso, størrelse af overtræksrente	49
2000012	Kurskontrakt, afregning ved annulation.....	50
2000036	Rådgivning i forbindelse med investering i investeringsforeningsbeviser, etiske retningslinier	52
2000046	Værdipapirer, kurs ved salg af illikvide obligationer	53
2000073	Spørgsmål om hæftelse for misbrug ved fjernsalgstransaktioner, passivitet.....	54
2000080	Tilbagekaldelse af lånetilsagn begrundet i låntagers ægtefælles registrering i RKI	55
2000092	Spørgsmål om ansvar for tab som følge af et ikke tilsigtet køb af aktier via et pengeinstituts system for Online investering	56
2000098	Realkreditbelåning, ekspeditionstid med hensyn til fremsendelse af udbetalingsanmodning til realkreditinstitut	58

2000101	Spærring af fælleskonto ved den ene kontohavers død, spørgsmål om ophør af fuldmagt.....	59
2000111	Gebyr for kontoudskrift ved årsskifte uberettiget, da fremsendt uden anmodning.....	60
2000131	Spørgsmål om kurssikringsaftale var indgået	61
2000132	Tavshedspligt, kautionists krav om udlevering af oplysninger om engagement.....	62
2000167	Opkrævning af misligholdelsesrente og rykkergebyrer	63
2000173	Spørgsmål om erstatningsansvar som følge af fejlagtig oprettelse af indekskontrakter	65
2000179	Betalingskort, spørgsmål om bevis for at PIN-kode var anvendt	66
2000187	Inddragelse af/opsigelse af aftale om Visa/dankort	67
2000193	Inkasso, opgørelse af restgæld på lån, herunder spørgsmål om inkassoomkostninger	68
2000198	Spørgsmål om erstatningsansvar som følge af, at forsikringsdækning tilknyttet et realkreditlån ophørte i forbindelse med omprioritering.....	69
2000203	Kurskontrakt, afregning ved annulation.....	71
2000209	Pengeinstituts nægtelse af at lade fondshandler vedrørende pensionsdepot ske via anden fondshandler.....	72
2000214	Bog, indsigelse mod hævninger foretaget uden forevisning af bog	73
2000333	Efterladt dankort og kamufleret PIN-kode i uaflåst lejlighed ikke anset for groft uforsvarlig adfærd	74

Kendelse afsagt den 6. juni 2000 i sag nr. 990097 (Kreditaftaleloven, opgørelse af købekontrakt)

I oktober 1998 købte klageren K på købekontrakt med sædvanligt ejendomsforbehold en bil for 156.000 kr. Efter erlæggelse af udbetaling var restkøbesummen 112.180 kr., som skulle afvikles med en månedlig ydelse på 2.194 kr. Købekontrakten blev af sælgeren straks transporteret til F, der er et finansieringsselskab ejet af et pengeinstitut.

I februar 1999 meddelte K F, at han stoppede betalingerne på købekontrakten, og at han ville aflevere bilen.

Den 5. marts 1999 afleverede K bilen til F's repræsentant og underskrev en erklæring, hvoraf fremgik, at K erkendte at skyldte gælden ifølge købekontrakten med fradrag af bilens salgspris.

Den 5. marts 1999 var saldoen på købekontrakten 115.292,80 kr.

Den 27. oktober 1999 blev bilen videresolgt gennem en forhandler for 128.435 kr.

Den 2. november 1999 godskrev F 128.435 kr. på mellemværendet med K. F tilskrev samtidig renter med 10.357 kr.; saldoen var senest tilskrevet renter den 26. februar 1999. Saldoen var herefter positiv med 2.785 kr., som F fremsendte til K.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F skulle betale 10.357 kr.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det lægges til grund, at det den 5. marts 1999 blev aftalt mellem K og F, at F skulle tage bilen tilbage som følge af K's misligholdelse af købekontrakten, og at dette skete uden fogedrettens medvirken.

Det følger af kreditaftalelovens § 48, stk. 2, at F ikke kan gøre yderligere krav gældende mod K. Den af K den 5. marts 1999 underskrevne erklæring kan således ikke anses bindende for K.

Opgørelsen af F's krav må ske efter kreditaftalelovens §§ 38-40.

Efter kreditaftalelovens § 35 skal en kreditgiver, der har ejendomsforbehold i det solgte, som udgangspunkt søge sig fyldestgjort for sit tilgodehavende ved tilbagetagelse af det solgte, og efter lovens § 40 kan kreditgiveren kun tage det solgte tilbage, hvis han samtidig betaler det beløb, hvormed dets værdi overstiger det beløb, som kreditgiveren kan beregne sig efter lovens § 38.

Ankenævnet har ikke grundlag for at fastslå, at bilens værdi på tidspunktet for tilbageleveringen var forskellig fra den værdi, der blev konstateret ved dens videresalg.

Ankenævnet finder på denne baggrund, at F's krav mod K må anses for ophørt på det tidspunkt, hvor F modtog bilen fra K. Den foretagne rentetilskrivning har derfor været uberettiget.

Der gives derfor K medhold for så vidt angår 10.357 kr. "

o – o – o

Kendelse afsagt den 16. februar 2000 i sag nr.
990281 (Beløb indbetalt på lån ikke anset for ekstraordinært afdrag)

Klagerne K's lån på 275.000 kr. ydet af pengeinstituttet P blev afviklet med 3.800 kr. månedligt. Ifølge lånets gældsbrief fra februar 1997 ville lånet være tilbagebetalt pr. 1. marts 2006.

I forbindelse med en tillægsbelåning i efteråret 1998 modtog P 74.000 kr. fra Nykredit. Beløbet blev den 12. oktober 1998 indsat på K's lån.

Ifølge P blev det med K aftalt, at der skulle udbetales 20.000 kr. kontant, mens 3.500 kr. skulle overføres til K's budgetkonto, og således at restbeløbet fra Nykreditlånet skulle afdrages ekstraordinært på lånet hos P. Ifølge K blev det blot aftalt, at restbeløbet skulle sættes ind på lånet for at minimere rentetilskrivningen.

I juni 1999 rettede K henvendelse til P om udbetaling af en del af restbeløbet fra tillægsbelåningen. Indklagede afviste K's anmodning.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tillade at det indbetalte beløb på 50.000 kr. kunne udbetales.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"P modtog i oktober 1998 74.000 kr. i forbindelse med, at K omprioriterede deres ejendom. P indsatte den 12. oktober 1998 beløbet på K's lån, som ifølge gældsbriefet ville være tilbagebetalt den 1. marts 2006, hvorefter det senere med K aftaltes at overføre et beløb til K's budgetkonto samt udbetale 20.000 kr. Mod K's benægtelse findes det ikke godtgjort, at det samtidig aftaltes, at restbeløbet på 50.500 kr. skulle anses for et ekstraordinært afdrag på K's lån.

Herefter finder Ankenævnet, at K's påstand tages til følge, således at P på K's anmodning skal udbetale op til 50.500 kr. fra K's lån."

o – o – o

Kendelse afsagt den 7. marts 2000 i sag nr. 990282 (Rådgivning vedrørende beskatning i forbindelse med salg af investeringsforeningsbeviser inden for 3 års ejertid)

Klageren K havde i et depot hos pengeinstituttet P 3.087 stk. investeringsforeningsbeviser i Danske Invest Verden. Beviserne var købt den 22. september 1995.

Den 22. juli 1998 drøftede K med en medarbejder hos P en omlægning af depotet, og det blev besluttet at sælge 2.537 stk. investeringsforeningsbeviser, hvorved K realiserede en kursgevinst på ca. 292.000 kr.

Da salget var sket inden for 3 års ejertid, blev kursgevinsten beskattet som almindelig skattepligtig indkomst (kapitalindkomst) frem for som aktieindkomst, hvilket for K medførte en merskattebetaling på 65.251 kr. (inkl. procenttillæg).

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 65.251 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Der foreligger modstridende forklaringer om indholdet af de drøftelser, der fandt sted mellem K og P's medarbejder under telefonsamtalen den 22. juli 1998.

P's medarbejder har bl.a. anført, at han oplyste K om, at avancen på ca. 292.000 kr. ville blive beskattet som kapitalindkomst, da investeringsforeningsbeviserne endnu ikke havde været ejet af K i 3 år, at han ved beregningen af skatten tog udgangspunkt i den ved en tidligere lejlighed oplyste skatteprocent på 42 og foretog en mindre oprunding til ca. 45, og at spørgsmålet om, hvad skatten ville være, hvis 3 års ejerperiodens udløb i september 1998 blev afventet, således at avancen blev beskattet som aktieindkomst med 25% af grundbeløbet og 40% af resten, ikke blev drøftet.

Ankenævnet finder imidlertid, at P's medarbejder burde have indset, at en skatteprocent på ca. 45 var urealistisk lav i betragtning af, at det påtænkte salg i sig selv ville udløse en avance på ca. 292.000 kr., og at han derfor tillige burde have indset, at der ville kunne opnås en væsentlig skattebesparelse ved at afvente 3 års ejerperiodens udløb. Ankenævnet finder endvidere, at det måtte påhvile P's medarbejder som led i sin rådgivning at oplyse K herom, ikke mindst i betragtning af, det var medarbejderen, der havde taget initiativet til drøftelserne. Da det allerede på grundlag af medarbejderens egen forklaring må lægges til grund, at denne oplysning ikke blev givet, findes P at være erstatningsansvarlig som følge af mangelfuld rådgivning. I den foreliggende situation, hvor det må lægges til grund, at et hurtigt salg ikke var afgørende for K, findes der ved erstatningsfastsættelsen ikke at kunne lægges vægt på, at kursen var faldet i september 1998, da den 3 års ejerperiode ville være udløbet, og først efter nogen tid igen kom op på samme niveau som ved salget i juli 1998."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 13. marts 2000 i sag nr. 990362 (Ophør af forsikringsdækning ved overførsel af kapitalpensionskonto til andet pengeinstitut, egen skyld)

Klageren K's ægtefælle M havde hos pengeinstituttet P1 en kapitalpension. Til ordningen var knyttet en gruppelivsforsikring.

I sommeren 1992 ønskede M kapitalpensionen overført fra P1 til pengeinstituttet P2.

I forbindelse med overførslen anmodede P1 ved skrivelse af 25. juni 1992 M om at tiltræde opsigelsen af forsikringen ved at underskrive en vedlagt kopi af skrivelsen.

Overførslen til P2 fandt sted i juli 1992. Der blev ikke etableret en ny gruppelivsforsikring.

I årlige pensionsoversigter fremsendt til M fra P2 fremgik under overskriften "Nøgletal for ordningen": "Forsikringspræmie 0,00 kr."

M døde i marts 1997.

Af sagen fremgik, at såfremt en tilsvarende forsikring var blevet tegnet ved overførslen af kapitalpensionsordningen til P2, ville K ved M's død have opnået en forsikringssum på 652.000 kr. Forsikringspræmie for perioden fra juli 1992 til marts 1997 ville have udgjort i alt 6.870 kr.

K indbragte i august 1999 klagen for Ankenævnet med påstand om, at P2 skulle betale 652.000 kr.

P2 nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Ankenævnet tog med stemmerne 3-2 K's påstand delvis til følge.

Ankenævnets flertal udtalte:

"K gør til støtte for sit erstatningskrav gældende, at P2 har begået fejl i forbindelse med overførselen i 1992 af K's nu afdøde M's kapitalpensionsordning til P2. Kravet må derfor anses for omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1, litra e, i forældelsesloven af 1908. Der er ikke grundlag for at fastslå, at K forud for M's død i 1997 var eller burde være bekendt med, at en ny gruppelivsforsikring tilknyttet kapitalpensionsordningen ikke blev tegnet efter dennes overførsel til P2. Forældelsesfristen kan derfor først regnes

fra M's død, jf. 1908-loven § 3, og kravet er derfor ikke forældet. Der er heller ikke grundlag for at fastslå, at K har udvist passivitet.

Det var også i 1992 almindeligt forekommende, at der til en kapitalpensionskonto var tilknyttet en gruppelivsforsikring. Vi finder derfor – i overensstemmelse med afgørelsen i sag 990049 – at det måtte påhvile P2 ved forespørgsel til det tidligere pengeinstitut eller til M at skaffe sig oplysning om, hvorvidt der til kontoen var knyttet en gruppelivsforsikring, og da dette var tilfældet, at spørge M, om en tilsvarende forsikring ønskedes tegnet gennem P2. Det er ubestridt, at dette ikke skete, og P2 må derfor anses at have begået en ansvarspådragende fejl.

Det må lægges til grund, at M var bekendt med, at den gennem det tidligere pengeinstitut tegnede gruppelivsforsikring ophørte i forbindelse med kapitalpensionskontoens overførsel til P2. Det havde derfor været naturligt, at M selv i forbindelse med overførselen til P2 havde rejst spørgsmålet om tegning af en ny forsikring. Hertil kommer, at de pensionsoversigter, M modtog hvert af de følgende år, indeholdt oplysning om, at der ikke blev betalt forsikringspræmie. Vi finder ikke i disse forhold tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at M var bekendt med, at en ny gruppelivsforsikring ikke var tegnet. Vi finder imidlertid, at M burde have indset dette, og at der derfor påhviler M et medansvar for, at en ny forsikring ikke blev tegnet. Det bemærkes herved, at det efter det foreliggende må lægges til grund, at dette havde været muligt. Ved en afvejning af ansvaret på begge sider finder vi, at M's egenskyld bør medføre, at erstatningen nedsættes til det halve.

Vi finder herefter, at P2 til K bør betale halvdelen af 645.130 kr. – forsikringssummen, 652.000 kr. med fradrag af ikke betalt præmie, 6.870 kr. – eller 322.565 kr. med tillæg af rente efter renteloven fra klagens indgivelse. Vi har ikke taget stilling til, hvorvidt beløbet er skatte- eller afgiftspligtig, herunder heller ikke til, om P2 ved udbetalingen er pligtig at indeholde 40% i afgift."

Mindretallet udtalte:

"Det må lægges til grund, at M var bekendt med, at den tegnede gruppelivsforsikring i det tidligere pengeinstitut ophørte ved overførslen. Da tegning af en ny forsikring og vilkårene herfor ikke blev drøftet med P2, og da det fremgik af pensionsoversigterne, at der ikke blev betalt forsikringspræmier, burde disse forhold have givet M anledning til at tage initiativ til at undersøge, om en ny forsikring var tegnet, såfremt han var interesseret i en sådan dækning.

Selvom det efter afgørelsen i sag 990049 må have påhvilet P2 at tage forsikringsspørgsmålet op med M i forbindelse med overførslen i 1992, finder vi ikke, at denne fejl er så betydelig set i forhold til M's positive viden om forsikringens ophør, at der er grundlag for at pålægge P2 at udrede erstatning til K.

I relation til spørgsmålet om forældelse bemærker vi, at K's krav udspringer af M's mulige krav mod P2. Kravet måtte i givet fald være opstået i forbindelse med overførslen i 1992. Da kravet først er rejst i 1999, må det under alle omstændigheder anses for forældet. Det bemærkes i den forbindelse, at K ikke kan få bedre ret end den afdøde ægtefælle.

Vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge."

P har i medfør af Ankenævnets vedtægters § 11, stk. 2, meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

o – o – o

Kendelse afsagt den 16. februar 2000 i sag nr.
990379 (Opgørelse af krav, der ikke var anmeldt under gældssaneringssag)

Klageren K opnåede i 1992 gældssanering. Pengeinstituttet P, der havde et krav mod K i henhold til en dom fra 1988, anmeldte ikke kravet under gældssaneringssagen.

Ved kendelse af 3. juli 1992 blev K's gæld opstået før den 6. april 1992 nedsat til 8,1171% med afvikling over 5 år.

K modtog i januar 1999 fra P en årsudskrift, hvoraf fremgik, at P havde registreret et krav mod K på 176.942 kr. med tillæg af renter.

Af sagen fremgik, at domsbeløbet i henhold til dommen fra august 1988 var på 202.219,48 kr. P kunne ikke redegøre nærmere for baggrunden for beløbsangivelsen på 176.942 kr. eller for, hvornår nedsættelsen var sket.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at P's krav var bortfaldet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ved dommen af 15. august 1988 blev K dømt til at betale 202.219,48 kr. med tillæg af renter 14% samt sagsomkostninger 7.400 kr. Dette krav er undergivet 20-årig forældelse i henhold til Danske Lov 5-14-4, idet dog renter forældes på 5 år efter 1908-loven.

P har under sagens forberedelse anført, at domsbeløbet kan anses for nedbragt til 176.942 kr. på et ikke nærmere angivet tidspunkt i perioden frem til primo 1993. Da det ikke er godtgjort, at nedbringelsen af P's krav er sket efter afsigelsen af kendelse om

gældssanering for K, lægges det til grund, at P's krav, såfremt dette havde været anmeldt under gældssaneringssagen, ville være anmeldt med 176.942 kr. med tillæg af renter.

Efter det oplyste blev der indledt gældssaneringssag for K den 6. april 1992. Da det må antages, at P i overensstemmelse med sædvanlig praksis havde stillet renteberegningen af sit krav mod K i bero, lægges det til grund, at der ikke i beløbet 176.942 kr. er indeholdt renter for perioden efter 15. august 1988. P var derfor berettiget til at anmelde 176.942 kr. med tillæg af renter 14% p.a. for perioden 15. august 1988 til 6. april 1992, jf. konkurslovens § 200, stk. 1.

P's krav opgjort på denne måde var omfattet af gældssaneringskendelsen, jf. konkurslovens § 226, stk. 2, uanset at P ikke havde anmeldt sit krav. Det er i denne forbindelse uden betydning, om P som professionel långiver må antages at have en vis pligt til at gøre sig bekendt med indholdet af Statstidende."

o – o – o

Kendelse afsagt den 24. maj 2000 i sag nr.
990380 (Tabskaution, spørgsmål om betydning af tidsbegrænsning)

Den 15. september 1997 underskrev klagerne K1 og K2, der var ægtefæller, en kautionserklæring, hvorefter de til sikkerhed for hovedmanden B's kassekredit hos pengeinstituttet P indestod som tabskautionister. K's forpligtelse var begrænset til 200.000 kr. Tabskautionen var "gældende frem til 1/10-1998".

Ved skrivelse af 22. september 1998 anmodede P K1 og K2 om at "tiltræde, at Deres kautionstilsvær er gældende ind til 3 måneder fra dato". K1 og K2 bestred at have modtaget skrivelserne.

Ved anbefalet skrivelse af 30. september 1998 meddelte P K1 og K2, at man som følge af, at K1 og K2 ikke havde tiltrådt forlængelsen af tabskautionen, så sig nødsaget til at opsigte tabskautionen til indfrielse.

K1 og K2 indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at P ikke kunne gøre kautionsforpligtelsen gældende.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K1's og K2's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter kautionserklæringen af 15. september 1997 og den supplerende skrivelse af samme dato var K1 og K2's forpligtelse som tabskautionister "gældende frem til 1/10-1998". Ankenævnet finder, at dette efter en naturlig læsemåde må forstås således, at

forpligtelsen bortfalder, hvis den ikke er gjort gældende af P inden udløbet af den angivne frist. Nævnet finder således ikke tilstrækkeligt grundlag for at fortolke bestemmelsen på den af P anførte måde, dvs. som alene sigtende til kautionsforpligtelsens genstand, således at der hæftes for gæld stiftet inden fristens udløb. Det bemærkes herved, at P i sine skrivelser af 22. og 30. september 1998 til K1 og K2 selv synes at have lagt den førstnævnte forståelse til grund, og at tvivl vedrørende forståelsen må komme P som den professionelle part og som den, der har affattet bestemmelsen, til skade.

Ved tabskaution kan kreditor først rejse krav mod kautionisten, når det gennem retsforfølgning mod hovedmanden og realisation af eventuelle panter m.v. er konstateret, at kreditor har lidt tab. P kunne derfor ikke ved skrivelsen af 30. september 1998 rejse krav mod K1 og K2 – heller ikke ved at ”opsige tabskautionen til indfrielse” – og skrivelsen kan derfor alene forstås som et forbehold om eventuelt senere at rejse krav. Dette kan imidlertid ikke være tilstrækkeligt til at opretholde kautionsforpligtelsen uanset den aftalte tidsbegrænsning. Allerede af denne grund er K1 og K2's kautionsforpligtelse ophørt, og det er således unødvendigt at tage stilling til, om fristen udløb den 30. september eller den 1. oktober 1998.”

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. juni 2000 i sag nr.
990403 (Modregning i indestående på konto registreret med to kontohavere)

Klageren K blev i 1995 separeret fra H. Ved bodelingen blev det aftalt, at en fælleskonto (millionærkonto) hos pengeinstituttet P skulle overgå til K; kontoens indestående var da ca. 600 kr.

I marts 1999 indsatte K ca. 40.000 kr. på millionærkontoen, hvorefter denne havde en saldo på ca. 41.000 kr.

Den 14. april 1999 overførte P 10.000 kr. fra kontoen til inddækning af et overtræk på H's konto.

Den 18. maj 1999 overførte P 1.200 kr. og 750 kr. fra kontoen til inddækning af overtræk på H's konto og restance på H's lån.

Den 17. juni 1999 overførte P 2.200 kr. fra kontoen til inddækning af overtræk på H's konto. Samme dag hævede H 10.000 kr. på millionærkontoen.

K formåede den 22. juni 1999 H til at indsætte 5.000 kr. på millionærkontoen.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 19.150 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder ikke, at det kan kritiseres, at P ikke på eget initiativ søgte fuldmagtsforholdene til millionærkontoen afklaret. Ankenævnet har herved lagt vægt på, at P's kendskab til K's og H's skilsmisse var begrænset til K's oplysning herom i forbindelse med ekspeditionen af K's omprioriteringssag.

Det må lægges til grund, at det beløb, der indestod på millionærkontoen i 1999, tilhørte K. Ankenævnet har herved lagt vægt på K's forklaring om, at det i forbindelse med separationen, hvor indeståendet var på ca. 600 kr., blev aftalt, at kontoen skulle overgå til ham alene, og at det øvrige indestående på ca. 40.000 kr. var tilvejebragt og indbetalt af K i marts 1999. Disse oplysninger er ubestridt af P.

Da kontoens indestående tilhørte K, var P ikke berettiget til at modregne heri til indfrielse sit tilgodehavende hos H. Det forhold, at såvel K som dennes da fraseparerede ægtefælle var anført som kontohavere, er i denne forbindelse uden betydning. P bør derfor genindsætte 10.000 kr., 1.950 kr. og 2.200 kr. på kontoen med tillæg af rentedekort og med tillæg af en erstatningsrente fra henholdsvis den 14. april, 18. maj og 17. juni 1999. Erstatningsrenten skal udgøre den procentsats, som lægges til grund ved beregningen af præmiepuljen, og renten skal ydes for det antal kalendermåneder, hvor kontohaveren ikke har fået tildelt det korrekte antal lodder.

Ankenævnet finder ikke, at det kan bebrejdes K, at han ikke reagerede på meddelelsen fra P den 14. april 1999, hvoraf det ikke klart fremgik, at transaktionen vedrørte modregning til dækning af et tilgodehavende hos H.

Da H som medkontohaver var legitimeret til at disponere over kontoen, er der ikke grundlag for at pålægge P at tilbageføre hævnningen på 10.000 kr., som blev foretaget af H den 17. juni 1999."

o – o – o

Kendelse afsagt den 30. maj 2000 i sag nr.

990420 (Effektivering af ordre om køb af aktier i et selskab, efter at dette havde meddelt, at egenkapitalen var tabt)

Den 19. januar 1999 anmodede klageren K P's lokale afdeling om at købe for ca. 30.000 kr. aktier i Østeuropæisk Handelshus A/S. P effektuerede ordren samme dag og afregnede 2.290 aktier til kurs 13. Handlen, der blev afregnet via P's egenbeholdning, blev samme dag kl. 9.51 indberettet til Københavns Fondsbørs.

Østeuropæisk Handelshus havde dagen forinden – den 18. januar 1999 – meddelt Fondsbørsen, at der for 1998 måtte imødeses et underskud i størrelsesordenen 90-100 mio. kr., hvilket ville medføre, at egenkapitalen ville være tabt. Meddelelsen blev offent-

liggjort samme dag kl. 8.15, efter hvilket tidspunkt den var tilgængelig for investorer samt medlemmer af Fondsbørsen. Den 26. s.m. blev selskabet taget under konkursbehandling.

K indbragte klagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre handlen.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-2 tog Ankenævnets flertal K's påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"Den 18. januar 1999 offentliggjorde Fondsbørsen en meddelelse fra Østeuropæisk Handelshus A/S, i hvilken det oplystes, at selskabet for 1998 forventede et underskud i størrelsesordenen 90-100 mio. kr., hvilket ville bevirke, at selskabets egenkapital var tabt. Denne meddelelse var tilgængelig for investorer og medlemmer af Fondsbørsen fra om morgenen den 18. januar 1999.

Den 19. januar 1999 afgav K over for P's Skjern afdeling ordre om køb af aktier for ca. 30.000 kr. i Østeuropæisk Handelshus A/S, hvilken ordre blev gennemført ved køb af 2.290 aktier til kurs 13. Uanset at K ikke i forbindelse med afgivelsen af ordren anmodede om rådgivning, finder vi, at P's medarbejder burde have oplyst K om de foran anførte særlige omstændigheder, således at K på dette grundlag kunne vurdere, om han ville fastholde ordren, jf. herved pkt. 2, stk. 2, i Forbrugerombudsmandens retningslinier om etik i pengeinstitutternes rådgivning. Vi finder ikke grundlag for at forkaste K's forklaring om, at han ikke var bekendt med de nævnte omstændigheder og ikke ville have købt aktierne, hvis han havde været bekendt hermed. Vi stemmer herefter for at tage K's påstand til følge."

2 medlemmer udtalte:

"Aktierne i Østeuropæisk Handelshus A/S havde været på Fondsbørsens observationsliste siden august 1998.

K havde ikke indgået en rådgivningsaftale med P, og K anmodede ikke i forbindelse med afgivelsen af ordren om P's rådgivning.

Det må lægges til grund, at K var – eller kunne have gjort sig bekendt med, at aktierne i Østeuropæisk Handelshus A/S var på Fondsbørsens observationsliste, og at køb af disse aktier derfor var en endog særdeles spekulativ investering, som var forbundet med betydelig risiko.

Information om Østeuropæisk Handelshus A/S havde løbende været tilgængelig for aktiemarkedet. Selskabets meddelelse til Fondsbørsen om, at selskabets egenkapital

måtte anses som tabt, blev offentliggjort den 18. januar 1999 om morgenen, hvorefter aktiekursen efter det oplyste faldt med knap 50%. K's erhvervelse af aktieposten den 19. januar 1999 til kurs 13 skete således til en aktiekurs, som aktiemarkedet havde relateret til selskabets aktuelle økonomiske situation.

På denne baggrund finder vi ikke, at P ved effektueringen af aktiehandelen den 19. januar 1999 havde en selvstændig forpligtelse til at gøre K opmærksom på fondsbørsmeddelelsen af 18. januar 1999, og vi stemmer derfor for, at klagen ikke tages til følge."

o – o – o

Kendelse afsagt den 28. april 2000 i sag nr. 990487 (Dørssalgsloven, samtykkeerklæring gav fornøden hjemmel for telefonisk henvendelse til kunde)

Klageren K, der var kunde i pengeinstitut P, underskrev i juni 1997 en samtykkeerklæring vedrørende telefoniske henvendelser.

Af erklæringen fremgik, at K gav P tilladelse til at rette telefonisk henvendelse med henblik på rådgivning og indgåelse af aftaler inden for en række forretningsområder, så som "Daglig økonomi", "Pension", "Ferie", "Opsparing og Fonds". På blanketten var der bl.a. sat kryds ud for "Opsparing og Fonds", der var defineret som "Køb og salg af værdipapirer, opbevaring i depot m.v.". Det fremgik, at tilladelsen til enhver tid og uden varsel kunne tilbagekaldes af K.

Den 19. oktober 1999 kontaktede en medarbejder fra P's afdeling i Glostrup telefonisk K og anbefalede salg af K's aktier i Wessel & Vett. K havde 100 stk. aktier erhvervet til kurs 478. K fulgte rådet, og P afregnede aktierne til kurs 422.

Ved skrivelse af 29. oktober 1999 protesterede K over for P mod den telefoniske henvendelse og baggrunden for P's anbefaling. P fandt, at P's salgsanbefaling havde været forsvarlig.

K indbragte den 17. november 1999 sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre aktiehandlen, alternativt betale kursdifferencen fra salgskursen 422 til kursen den 17. november 1999 på ca. 465. K anførte bl.a., at P's telefoniske henvendelse var i strid med dørsalgsloven.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ifølge bestemmelsen i dørsalgsloven § 2 må en erhvervsdrivende ikke "uden forudgående anmodning herom rette personlig eller telefonisk henvendelse til en forbruger på dennes bopæl, arbejdsplads med henblik på straks eller senere at opnå

tilbud eller accept på tilbud om indgåelse af aftale.”

Bestemmelsen er strafsanktioneret, ligesom det følger af lovens § 3, at aftaler indgået ved henvendelser i strid med § 2 ikke er bindende for forbrugeren.

En aftale mellem et pengeinstitut og en forbruger om, at pengeinstituttet løbende kan rette personlig eller telefonisk henvendelse til forbrugeren må, for ikke at gøre forbrugers beskyttelse efter dørsalgslovens § 2 illusorisk, være udtrykkelig og angive inden for hvilke emner, pengeinstituttet må rette henvendelse.

Ankenævnet finder, at der i den foreliggende sag er indgået en sådan aftale, idet den samtykkeerklæring, som K i nærværende sag har underskrevet, ved afkrydsning angiver, inden for hvilke af en lang række emner, K har givet P tilladelse til at rette telefonisk henvendelse. Aftalen indeholder således bl.a. tilladelse til at rette telefonisk henvendelse vedrørende indgåelse af aftaler inden for forretningsområdet køb og salg af værdipapirer såvel på K's private bopæl som på dennes arbejdsplads.

Under disse omstændigheder finder Ankenævnet ikke, at P's henvendelse af 19. oktober 1999 til K var en overtrædelse af dørsalgslovens § 2. Herefter er K's salgsordre vedrørende Wessel & Vett aktierne ikke uforbindende for K.

Ankenævnet finder heller ikke grundlag for at fastslå, at P har begået ansvarspådragende fejl ved sin rådgivning af K i forbindelse med K's salg af de omhandlede aktier.

Det bemærkes herved, at K måtte indse, at P's forventninger til kursudviklingen kunne vise sig ikke at holde stik, og at K derfor selv måtte træffe den endelige beslutning og bære risikoen for denne.”

o – o – o

Kendelse afsagt den 21. december 2000 i sag nr. 990507 (Fuldmagt, spørgsmål om erstatningspligt i forbindelse med underslæb begået af kassereren for kontohaver, en forening)

Klageren K var en forening, der havde en indlånskonto hos pengeinstituttet P.

I august 1998 underskrev bestyrelsen for K en af P affattet erklæring til brug for, at bestyrelsesmedlemmet G var indtrådt som kasserer.

Efter at P havde modtaget den underskrevne erklæring, blev checkhæfte udleveret til G.

I perioden 25. august 1998-26. marts 1999 blev der på K's konto hævet i alt 50.047,39 kr. i henhold til 43 checks udstedt af G. Den 26. marts 1999 var kontoens saldo 11.401,07 kr. (negativ).

Ultimo marts 1999 anmodede K P om at spærre K's konto som følge af konstaterede uregelmæssigheder.

G blev i januar 2000 dømt for underslæb.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 56.747 kr.

P nedlagde påstand om principalt frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb efter Ankenævnets skøn og mere subsidiært mod frifindelse mod betaling af 11.401,07 kr.

Ankenævnet tog P's mere subsidiære påstand til følge.

Ankenævnets bemærkninger var således:

"Erklæringen benævnt "Tillæg til foreningskonto nr. ...", som blev underskrevet af foreningens samlede bestyrelse den 18. august 1998, fremtræder ikke som en udtrykkelig fuldmagt for G til at disponere over K's konto hos indklagede. Bestyrelsen kunne imidlertid ikke være i tvivl om, at formålet med erklæringen var at give G en sådan fuldmagt.

Fuldmagten til G indebar – med forbehold for det nedenfor anførte om overtræk – at P tillige var berettiget til at udlevere checkblanketter vedrørende kontoen til G og til at acceptere, at de udstedte checks alene blev underskrevet af denne. K's påstand om, at P skal godtgøre K's samlede tab i forbindelse med G's benyttelse af checks, kan herefter ikke tages til følge.

En fuldmagt til at disponere over en indlånskonto uden trækningsret kan i mangel af holdepunkter for andet ikke forstås således, at den tillige omfatter en adgang for fuldmægtigen til at stifte gæld på fuldmagtsgiverens vegne. Ankenævnet finder derfor, at K ikke hæfter for den negative saldo på 11.401,07 kr., der var på K's konto den 26. marts 1999. Den omstændighed, at en del af dette overtræk hidrørte fra checks, som P efter checkreturneringsaftalen var afskåret fra at returnere, kan ikke føre til et andet resultat i den foreliggende situation, hvor K ikke over for P havde givet samtykke til, at G kunne disponere ved checks, og hvor et sådant samtykke heller ikke kunne anses for underforstået, da der var tale om en lille ikke – erhvervsdrivende forening, hvis kasserer ikke tidligere havde anvendt checks. Af det anførte følger endvidere, at P ikke kan beregne sig overtræksrenter.

Ankenævnet har ikke taget stilling til, om P efter krediteringen af det nævnte beløb måtte kunne gøre en del af dette gældende mod K som et berigelseskrav med henvisning til, at denne del er kommet K til nytte."

Kendelse afsagt den 24. maj 2000 i sag nr.
2000003 (Opgørelse af gæld overgivet til inkasso, størrelse af overtræksrente)

I april 1986 ydede pengeinstituttet K en kassekredit på 50.000 kr. til klageren K1. K1's ægtefælle K2 kautionerede.

Kreditten blev misligholdt, og den 4. december 1990 indstillede P de automatiske rentetilskrivninger. Seneste rentetilskrivning havde fundet sted den 20. september 1990, hvorefter kredittens saldo var 151.551,30 kr. (negativ).

I perioden 3. oktober 1990 – 9. november 1994 indbetalte K1 og K2 i alt 11.100 kr. på kreditten, hvis saldo herefter blev nedbragt til 140.451,30 kr.

P overgav sagen til inkasso hos en advokat, som ved skrivelse af 29. maj 1995 anmodede K1 om betaling af 140.451,30 kr. med tillæg af renter 23% p.a. fra den 4. december 1990, 144.918,44 kr. og inkassosalær 3.371,77 kr., i alt 288.741,51 kr.

Den 8. oktober 1999 fremsendte P's advokat en påkravsskrivelse til K1 og K2, hvor gælden blev opgjort til 433.932,25 kr., svarende til 140.451,30 kr. med tillæg af renter 23% p.a. fra 4. december 1990 til 8. oktober 1999 samt inkassoomkostninger. P udtog samtidig stævning mod K1 og K2 med påstand om betaling af 140.451,30 kr. med tillæg af renter 23% p.a. af dette beløb fra 4. december 1990. K gjorde indsigelse mod P's krav, hvorefter sagen blev udsat på forelæggelse for Ankenævnet.

K1 og K2 anførte i klageskemaet til Ankenævnet, at de ønskede at opnå, at P "overholder de af ombudsmanden fastsatte regler om oplysningspligt for pengeinstitutter".

P nedlagde vedrørende sagens realitet påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Der foreligger ikke en formel opsigelse af kreditkontrakten, men det må lægges til grund, at P i hvert fald den 29. maj 1995 stillede krav om indfrielse af kreditten.

Den 4. december 1990 ophørte den automatiske rentetilskrivning på kreditten, og K's efterfølgende indbetalinger på i alt 11.100 kr. blev pr. denne dato afskrevet på saldoen, der herved blev nedbragt til 140.451,30 kr. Denne saldo er alene omfattet af den 20-årige forældelse efter Danske Lovs 5-14-4. Det bemærkes herved, at rentetilskrivninger forud for den 4. december 1990 må anses for dækket gennem indbetalinger på kontoen.

Rente af gælden på 140.451,30 kr. er omfattet af den 5-årige forældelse efter forældelsesloven af 1908. P kan derfor alene kræve beløbet forrentet for en periode på 5 år forud for retssagens anlæg den 8. oktober 1999.

P er i henhold til kassekreditkontrakten og de almindelige betingelser berettiget til at beregne sig en overtræksrente/misligholdelsesrente. Ankenævnet finder imidlertid, at det af P fastsatte tillæg på 12% til produktrenten i lyset af det nuværende renteniveau er urimeligt høj, og at rentesatsen bør nedsættes til produktrenten med tillæg af 6%."

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. oktober 2000 i sag nr.
2000012 (Kurskontrakt, afregning ved annulation)

I september 1999 overvejede klageren K en omprioritering af sin faste ejendom.

Den 22. september 1999 indgik K aftale med pengeinstituttet P om en terminsforretning (kurskontrakt) om køb af nominelt 1.153.000 kr. 7% obligationer Nykredit 2029 til kurs 96,70 med levering den 1. november 1999. Obligationerne skulle anvendes til indfrielse af et eksisterende lån i Nykredit.

P afregnede kurskontrakten over for K den 22. september 1999. Afregningsbeløbet udgjorde 1.123.349,26 kr. svarende til kursværdien af obligationerne 1.114.951 kr., med tillæg af kurtage på 0,15%, 1.672,43 kr., og handelsrente i 30 dage 6.725,83 kr.

Mandag den 27. september 1999 besluttede K ikke at foretage den påtænkte omprioritering. K meddelte P, at han ønskede at annullere obligationskøbet. Den aktuelle kurs var denne dag 97,30.

P genfremsendte herefter notaen af 22. september 1999 med påtegning om, at handlen var slettet.

K gjorde indsigelse og anførte, at P var forpligtet til at udbetale en kursgevinst på 0,60 kurspoint som følge af den mellemliggende kursstigning, svarende til 6.918 kr. og med fradrag af kurtage i forbindelse med køb og salg af obligationerne. K beregnede beløbet til 3.562,76 kr. P afviste K's krav.

Under sagen oplyste P, at obligationerne ved indgåelsen af kurskontrakten den 22. september 1999 straks blev indkøbt til egenbeholdningen. Ved annulationen mistede P en forventet renteindtægt på 4.747 kr. svarende til differencen mellem obligationsrenten i perioden 27. september til 1. november 1999 på 7.622 kr. og pengemarkedsrenten af kursværdien i samme periode på 2.875 kr. Tabet på 4.747 kr. blev indregnet ved salget af obligationerne ved et kursfradrag på 0,45 kurspoint, således at annullationskursen udgjorde 96,85. Kursgevinsten udgjorde således alene 0,15 kurspoint svarende til 1.729,50 kr. Af dette beløb skulle der udredes kurtage på 1.672,40 kr. og et gebyr for ophævelsen på 500 kr. K skulle således reelt have betalt 442,90 kr. (1.729,50 kr. – (1.672,40 kr. + 500 kr.)) for annulationen, hvilket beløb man imid-

lertid pr. kulance havde valgt at undlade at opkræve.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 3.562,79 kr. med tillæg af renter.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Med stemmerne 3-1 tog Ankenævnet K's påstand til følge.

3 medlemmer udtalte:

"Ved K's køb den 22. september 1999 af den omhandlede post obligationer pr. 1. november 1999 blev kursen fastsat til den aktuelle dagskurs 96,70, og P indrømmede således – uanset den rentegevinst, P ville opnå i tiden indtil den 1. november 1999 – ikke K et kursfradrag. Vi finder, at P på denne baggrund ved K's annullation af terminshandelen den 27. september 1999 – K's indgåelse denne dag af en modforretning vedrørende salg af obligationsposten pr. 1. november 1999 – var uberettiget til i dagskursen på 97,30 at foretage et fradrag på 0,45 kurspoints som kompensation for mistet rentegevinst, idet en sådan asymmetri ikke kan anses for rimeligt begrundet.

K har ved opgørelsen af sit krav godskrevet P 0,15% i kurtage såvel ved købet som ved salget, i alt 3.355,24 kr., og P findes ikke – ud over kurtage – at kunne gøre krav på et gebyr på 500 kr. for ophævelse af terminsforretningen."

1 medlem udtalte:

"Jeg lægger til grund, at K den 22. september 1999 har indgået aftale med P om køb af obligationer til kurs 96,70 med valør 1. november 1999. Ifølge P's forretnings- og prispolitik gives der ikke fradrag i kursen ved obligationshandler under 3 mio. kr. Denne politik finder jeg ikke på det foreliggende grundlag anledning til at tilsidesætte.

Med hensyn til obligationssalget (ophævelse af terminsforretningen) den 27. september 1999 ligeledes med valør 1. november 1999 lægges det i overensstemmelse med P's forklaring og sædvanlig praksis til grund, at det med K telefonisk blev aftalt, at der ville blive foretaget et fradrag på 0,45 kurspoint fra dagskursen på 97,30 svarende til en aftalekurs på 96,85. Det bemærkes, at P dog på anden og tydeligere måde end ved påtegning på købsnotaen af 22. september 1999 burde have opgjort annullationen af terminshandelen.

Herefter og idet jeg i øvrigt er enig med flertallet i, at der ikke udover kurtage kan gøres krav på et gebyr på 500 kr. for ophævelsen af terminshandelen, finder jeg, at P bør godtgøre K kursgevinsten 1.729,50 kr. – kurtage 1.672,40 kr. eller i alt 57,10 kr."

Kendelse afsagt den 6. juni 2000 i sag nr.

2000036 (Rådgivning i forbindelse med investering i investeringsforeningsbeviser, etiske retningslinier)

Den 25. november 1998 afregnede pengeinstituttet P klageren K's køb af investeringsforeningsbeviser i en investeringsforenings afdeling med danske obligationer. Købet vedrørte investeringsforeningsbeviser til en samlet kursværdi på ca. 199.000 kr.

Den 13. januar 2000 solgte K investeringsforeningsbeviserne svarende til en kursværdi på ca. 189.000 kr. K havde i den mellemliggende periode modtaget udbytte på 9.282 kr. efter fradrag af 25% i skat.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale erstatning. K anførte, at K i november 1998 havde henvendt sig for at modtage en kontooversigt, i hvilken forbindelse P's medarbejder anførte, at det var dumt at have et så stort beløb stående på en almindelig konto. K havde oplyst, at hun var i gang med en renovering af sin ejendom, og at kontoens indestående skulle anvendes i denne forbindelse inden for ½ - 1 år.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

3 medlemmer udtalte:

"Det må som ubestridt af P lægges til grund, at P var bekendt med, at investeringsforeningsbeviserne skulle realiseres efter relativt kort tid, idet K i forbindelse med renoveringen af sin ejendom havde behov for et kontant beløb svarende til det investerede.

Vi finder derfor, at P havde særlig anledning til at sikre sig, at K var bekendt med risikoen for et kursfald på investeringsbeviserne. Ifølge K fremhævede P, at investeringen ikke indebar en kursrisiko, og at omkostningerne ved investeringen ville blive opvejet af en højere forrentning.

Vi finder herefter, at P bør godtgøre K kurstabet ved investeringen på 4,8 kurspoint, svarende til 9.139,20 kr., hvorved K stilles, som hun havde forudsat ved beslutningen om at foretage investeringen. Vi har herved lagt vægt på, at det af Forbrugerombudsmandens retningslinier om etik i pengeinstitutternes rådgivning pkt. 11, fremgår, at pengeinstituttet skal sørge for, at alle væsentlige aftaler indgås eller bekræftes skriftligt med angivelse af eventuelle særlige forudsætninger, herunder væsentlige forudsætninger i den tilknyttede rådgivning."

2 medlemmer udtalte:

"Efter de modstridende oplysninger om omstændighederne ved K's beslutning om at investere i investeringsforeningsbeviser finder vi, at en stillingtagen til sagen forudsætter en bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kan ske for Ankenævnet, men i givet fald må finde sted ved domstolene. Vi stemmer derfor for at afvise klagen, jf. § 7, stk. 1, i Ankenævnets vedtægter."

P har meddelt, at P ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

o – o – o

Kendelse afsagt den 4. juli 2000 i sag nr.
2000046 (Værdipapirer, kurs ved salg af illikvide obligationer)

Klageren K havde en kapitalpensionskonto med et tilknyttet værdipapirdepot i pengeinstituttet P.

Den 28. februar 1997 traf K aftale med P om salg af nominelt 41.000 kr. obligationer 6% Danske Statslån 1999 og nominelt 80.000 kr. 9% Danmarks Skibskreditfond 1999 samt køb af nominelt 207.000 kr. 4% Danske Statsgældsbevis I 2000. På K's kapitalpensionskonto indestod ca. 76.000 kr.

Ved fondsnotaer af 28. februar 1997 afregnede P salget af de 41.000 Danske Statslån og købet af de 207.000 kr. Danske Statsgældsbeviser. Efter at handlerne var konteret over kapitalpensionskontoen, var dennes saldo 87.610 kr. (negativ).

Den 21. marts 1997 afregnede P salget af 80.000 kr. Danmarks Skibskreditfond til kurs 107. Ifølge fondsnotaen svarede salgskursen til "alle handler" på Københavns Fondsbørs den pågældende dag.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle godtgøre 4 kurspoint vedrørende salget af de 80.000 kr. Danmarks Skibskreditfondobligationer.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Under sagens forberedelse blev det oplyst, at det alene var salget af K's 80.000 kr. obligationer, der dannede grundlag for kursdannelsen den 21. marts 1997.

P oplyste, at P ikke til egenbeholdningen købte alle værdipapirer, som var sat til salg af kunder. P havde formentlig valgt ikke at købe papirerne på grund af papirets lave omsætning. Salgsordren var den 28. februar 1997 indlagt i salgssystemerne uden limitering. Såfremt der ikke fandtes købere til en udbudt post værdipapirer, valgte man

ofte at opkøbe disse til en kurs, som bl.a. blev beregnet efter de i udbudsperioden offentliggjorte kurser samt pengemarkedsrenten på det pågældende tidspunkt. Det var derfor sandsynligvis P, der havde opkøbt papirerne den 21. marts 1997.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at P den 28. februar 1997 gav tilsagn om at købe obligationerne i Danmarks Skibskrf. til kurs 111.

Det kan ikke kritiseres, at obligationerne ikke blev solgt den 28. februar 1997, men Ankenævnet finder, at P burde have informeret K herom. Ankenævnet har herved navnlig lagt vægt på, at der var tale om en aftale om en samlet omlægning, hvor bl.a. salget af det pågældende papir skulle finansiere købet af 4% Danske Statsgældsbeviser, hvilken handel blev gennemført straks. K burde være gjort opmærksom på, at hun ved den valgte fremgangsmåde måtte finansiere en del af købet ved overtræk på kontantkontoen. Ankenævnet finder herefter, at P's rådgivning i forbindelse med omlægningen var mangelfuld, og at P som følge heraf bør godtgøre K overtræksrenten af de 87.610 kr. i perioden 5.-26. marts 1997."

Tre medlemmer udtalte:

"Det må lægges til grund, at obligationerne i Danmarks Skibskrf. efter at have været udbudt gennem en periode den 21. marts 1997 blev købt af P selv til en beregnet kurs på 107. Det må påhvile P at godtgøre, at denne kurs svarede til markedskursen. P har imidlertid intet nærmere oplyst om grundlaget for kursfastsættelsen. Når endvidere henses til, at de omhandlede obligationer i februar 1997 var handlet til kurser på 111,50 og 112,15, finder vi, at P ikke har opfyldt sin bevisbyrde. Vi stemmer derfor for at tage K's påstand om, at obligationerne skal afregnes til kurs 111, til følge, således at P skal godtgøre klageren 4 kurspoint af 80.000 kr. eller 3.200 kr. med valør den 26. marts 1997."

To medlemmer udtalte:

"Efter det foreliggende, herunder det oplyste om kurserne på de omhandlede obligationer i februar og april 1997, finder vi, at det må lægges til grund, at den af P beregnede kurs svarede til markedskursen. Vi stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge på dette punkt."

o – o – o

Kendelse afsagt den 18. oktober 2000 i sag nr.

2000073 (Spørgsmål om hæftelse for misbrug ved fjernsalgstransaktioner, passivitet)

Den 26. januar 2000 foranledigede klageren K sit Visa/dankort spærret ved henven-

delse til pengeinstituttet P, hvor K var kunde. Det viste sig herefter, at der i perioden 3. september 1999 til 26. januar 2000 var foretaget køb via Internettet, som K ikke kunne vedkende sig.

Misbruget blev opgjort til i alt ca. 12.500 kr. Den 14. februar 2000 meddelte P, at man havde indsat 8.566,39 kr. med tillæg af renter på K's konto, hvorved P blev holdt skadesløs for misbrug i perioden fra den 26. november 1999 til 26. januar 2000.

P havde henholdsvis den 28. september, 29. oktober og 30. december 1999 fremsendt kontoudskrifter til K, hvoraf misbrugstransaktionerne fremgik.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle holde K skadesløs for hele misbruget.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"De tidligste misbrugstransaktioner med K's Visa/dankort fremgik af den kontoudskrift, som blev fremsendt til K den 28. september 1999. Ankenævnet finder, at K på grundlag af denne burde have konstateret misbruget, og at K inden rimelig tid efter modtagelsen af kontoudskriften burde have rettet henvendelse til P herom.

P har erklæret sig villig til at dække misbrug, som er foregået indtil 60 dage før K's henvendelse, og Ankenævnet finder ikke, at det kan pålægges P at dække i videre omfang."

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. juni 2000 i sag nr. 2000080 (Tilbagekaldelse af lånetilsagn begrundet i låntagers ægtefælles registrering i RKI)

I november 1999 bevilgede pengeinstitut P klageren K et lån og en kassekredit til brug for K's overtagelse af en forretning.

K underskrev den 27. november 1999 dokumenter vedrørende overtagelse af forretningen. Den 30. s.m. opsigte K sin hidtidige stilling som lønmodtager.

Ved skrivelse af 30. november 1999 meddelte P K afslag på at finansiere forretningsovertagelsen. Baggrunden herfor var, at P samme dag var blevet opmærksom på, at K's ægtefælle var registreret med gammel gæld hos P, ligesom ægtefællen var registreret 6 gange i RKI Kreditinformation.

K opgav herefter at overtage forretningen og opnåede genansættelse i sit tidligere job.

K blev senere sagsøgt af den, af hvem K skulle overtage den omhandlede forretning.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale erstatning.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det lægges til grund, at K til brug for P's kreditvurdering overgav P det materiale, der var udarbejdet af en virksomhedskonsulent vedrørende den påtænkte etablering af selvstændig virksomhed. Herudover overgav K P lønsedler for hende og ægtefællen samt et budget vedrørende hendes og ægtefællens private økonomi.

Det kan ikke bebrejdes K, at denne ikke oplyste P om ægtefællens gældsforhold med P, som P selv måtte være bekendt med. Ligeledes måtte K forudsætte, at P – hvis det var af betydning for P – inden engagementets bevilling ville efterse, om ægtefællen var registreret i RKI.

Ankenævnet finder herefter ikke, at K fortav eller gav urigtige/vildledende oplysninger om familiens økonomiske forhold. P var derfor ikke berettiget til at tilbagekalde sit tilsagn om at etablere engagementet med K.

P's afslag medførte, at K ikke kunne overtage forretningen, hvilket var en påregnelig følge for P. P bør derfor anerkende at være erstatningsansvarlig over for K for så vidt angår det tab, som K måtte lide som følge af den uberettigede tilbagekaldelse af lånetilsagnet."

o – o – o

Kendelse afsagt den 26. juni 2000 i sag nr.

2000092 (Spørgsmål om ansvar for tab som følge af et ikke tilsigtet køb af aktier via et pengeinstituts system for Online investering)

I oktober 1999 tilsluttede klageren K sig pengeinstituttet P's system for Online investering. K underskrev i denne forbindelse en skriftlig aftale om tilslutning.

Af P's regler for Online investering fremgik, at en kunde kunne købe og sælge værdipapirer op til et vist beløb. Hvis beløbsgrænsen blev overskredet, ville ordren blive afvist. Under menupunktet "brugeroplysninger" under "indstillinger" kunne kunden se, hvor meget kunden kunne handle for hver dag. Det fremgik, at P havde sikkerhed for betalingen i de købte papirer. Som udgangspunkt kunne kunden ikke stoppe en alle-

rede afgivet handelsordre; kunden kunne dog bestille en annullering, men kunne ikke være sikker på, at annulleringen gennemførtes. Til systemet var knyttet en hotline, hvor kunden kunne henvende sig telefonisk med spørgsmål.

I november 1999 blev systemets anvendelsesmuligheder udvidet, således at det blev muligt at handle udenlandske aktier på udvalgte børser. Annulleringsfunktionen blev i denne forbindelse ændret, således at der kunne bestilles en annullering af ordrer vedrørende udenlandske aktier.

Den 29. november 1999 underskrev K en samtykkeerklæring om oprettelse af et udenlandsk værdipapirdepot.

Fredag den 3. december 1999 kl. 15.35 afgav K via Online systemet ordre om køb af 10.000 stk. Olicom aktier på Nasdaq børsen i New York. K kontaktede kl. 15.37 telefonisk sin rådgiver i den afdeling, K var tilknyttet, og anmodede om at få købsordren slettet. K oplyste, at K ved en fejl havde tastet 10.000 stk. i stedet for at handle for 10.000 kr.

Det lykkedes ikke at annullere handlen, der straks blev gennemført, svarende til et afregningsbeløb på 107.122 DKK.

På K's konto hos indklagede var der ikke dækning for afregningsbeløbet. P bevilgede herefter K en kortvarig overtræksret.

Ved handler gennemført den 10. og 12. januar 2000 solgte K Olicom aktierne og realiserede herved et kurstab på 17.925,16 kr.

P oplyste under sagens forberedelse, at der ved handel via systemet som udgangspunkt ikke var noget loft for, hvor meget den enkelte kunde kunne handle for. Som standard var dog indlagt en handelsgrænse på 200.000 kr., der kunne afviges i det enkelte tilfælde. Handelsgrænsen kunne ses i programmet under brugeroplysninger, indstillinger. Ved handel med udenlandske aktier kunne ordrestørrelse kun indtastes på skærbilledet i antal stk. Kunden skulle herefter vælge, fra hvilken konto afregning skulle foretages; kontoens saldo fremgik af skærbilledet. Når skærbilledet var udfyldt, blev ordre afgivet ved at klikke på "afgiv ordre". Der fremkom herefter et acceptskærbillede, som ud over alle væsentlige data for ordren, også viste et vejledende afregningsbeløb. I dette skærbillede skulle kunden bekræfte de indtastede oplysninger ved at indtaste sit kodeord (digital signatur) og derefter klikke på "bekræft ordre". Først når dette var sket, var ordren afgivet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 19.700 kr. svarende til K's kurstab med tillæg af omkostninger.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Det må lægges til grund, at der ved K's bekræftelse af ordren den 3. december 1999 blev indgået en aftale mellem parterne om købet af 10.000 stk. Olicom aktier, hvilket heller ikke er bestridt af K. Det lægges endvidere til grund, at aftalen fik et andet indhold end tilsigtet af K. Da P imidlertid ikke findes at burde have indset dette, finder Ankenævnet ikke, at aftalen er uforbindende i medfør af aftalelovens § 32, stk. 1. Ankenævnet finder heller ikke i øvrigt grundlag for at tilsidesætte aftalen som ugyldig.

Ankenævnet finder ikke, at P som følge af mangelfuld indretning af Online systemet har pådraget sig et ansvar over for K.

Ved indgåelsen af aftalen tilsluttede K sig P's regler for brug af systemet, og K må herved også anses for at have accepteret at kommunikere "Online" med P vedrørende handel med værdipapirer. Det kan derfor ikke kritiseres, at oplysningerne vedrørende funktionerne og opdateringen af reglerne blev meddelt K via systemet.

Ankenævnet finder derfor, at K burde have orienteret sig i de ændrede regler som følge af udvidelsen af anvendelsesområdet, der primært omfattede handel med udenlandske aktier, i hvert fald i forbindelse med at hun netop med henblik på at udnytte det udvidede anvendelsesområde fik oprettet et udenlandsk depot. K burde endvidere, før hun handlede, have gjort sig fortrolig med annulleringsfunktionen, ligesom K burde have rettet henvendelse til den i reglerne anviste Hotline frem for rådgiveren i den lokale afdeling, som ikke kunne forventes at have særlige forudsætninger for at hjælpe i den opståede situation.

Det forhold, at beløbsgrænsen på 200.000 kr., inden for hvilken handler kunne gennemføres uden dækningskontrol, ikke er fremhævet i selve aftalen, kan hverken medføre en hel eller delvis tilsidesættelse af aftalen om køb af Olicom aktier eller et erstatningsansvar for P."

o – o – o

Kendelse afsagt den 15. september 2000 i sag nr.
2000098 (Realkreditbelåning, ekspeditionstid med hensyn til fremsendelse af udbetalingsanmodning til realkreditinstitut)

I forbindelse med klagerne K's køb af en fast ejendom med overtagelse den 1. juli 1999 skulle der hjemtages et realkreditlån fra Realkredit Danmark. Lånet skulle optages i sælgers navn og hjemtages af pengeinstituttet P, der var sælgers pengeinstitut.

P, der den 22. juni 1999 fra den medvirkende ejendomsmægler modtog underskrevet pantebrev vedrørende ejerskiftelånet, fremsendte dette til tinglysning den 25. s.m.

Torsdag den 1. juli 1999 modtog P pantebrevet retur tinglyst med retsanmærkning om et realkreditlån, der skulle indfries af sælger, samt et ikke udbetalt ejerskiftelån, som var erstattet af det nu lyste.

Den 8. juli 1999 fremsendte P ejerskiftelånet til udbetaling hos Realkredit Danmark, som udbetalte lånet til kurs 93,40 pr. den 12. juli 1999.

Kursudviklingen mellem den 1. og den 12. juli 1999 var vigende.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 10.380 kr., som klagerne anførte udgjorde forskellen i provenu ved hjemtagelse den 6. juli frem for den 12. juli 1999; beløbet svarede til 0,75% af ejerskiftelånet.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"P modtog pantebrevet tilbage fra tinglysning torsdag den 1. juli 1999. Når henses til, at ejendomsmægleren i skrivelsen af 22. juni 1999 til P havde anmodet denne om at hjemtage lånet så tæt på overtagelsesdagen (den 1. juli 1999) som muligt, og at P's fremsendelse af udbetalingsanmodningen til Realkredit Danmark ikke krævede nogen egentlig sagsbehandling, finder Ankenævnet, at P burde have ekspederet fremsendelsen inden for kort tid, skønsmæssigt senest mandag den 5. juli 1999. Det må lægges til grund, at udbetalingen i så fald ville være sket pr. den 7. juli 1999, hvor kursen var 0,55 kurspoint højere end den 12. juli 1999, pr. hvilken dato udbetalingen faktisk skete. Ankenævnet finder derfor, at P bør godtgøre K 0,55% af 1.384.000 kr. eller 7.612 kr. med renter som nedenfor anført. [Rente efter renteloven fra klagens indgivelse den 3. marts 2000]."

o – o – o

Kendelse afsagt den 4. juli 2000 i sag nr.

2000101 (Spærring af fælleskonto ved den ene kontohavers død, spørgsmål om ophør af fuldmagt)

Den 11. februar 2000 døde klageren K's ægtefælle A. K og A havde hos pengeinstituttet P en fælles konto med begge som kontohavere.

Ved skrivelse af 21. februar 2000 meddelte P, at A's konti m.v. var spærret som følge af A's død, og at der først kunne disponeres herover, når P havde modtaget skifte-retsattest med oplysning om boets behandlingsmåde.

K protesterede over for P mod spærringen og henviste til en skrivelse af 23. oktober

1995 til P, ifølge hvilken K og A meddelte P, at de havde givet hinanden generel fuldmagt "til også at kunne hæve og indsætte som enke/enkemand". P fastholdt, at den foretagne spærring var sket med rette.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at spærring af A's og K's fælles konto ved A's død var uberettiget.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter aftalelovens § 21, stk. 1, bortfalder en fuldmagt ikke ved fuldmagtsgiverens død, medmindre andet følger af særlige omstændigheder. Denne bestemmelse kan ikke anses for fraveget ved dødsboksiftelovens § 8 om pligt for enhver, der er i besiddelse af den afdødes aktiver, til at opbevare disse på betryggende måde.

For så vidt angår indeståender i pengeinstitutter giver bestemmelsen i aftalelovens § 21, stk. 1, anledning til betydelige fortolkningsproblemer, jf. eksempelvis Østre Landsrets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1991 s. 742. Det kan derfor efter Ankenævnets opfattelse ikke kritiseres, at pengeinstituttet vælger i almindelighed at anse en fuldmagt – herunder den fuldmagt, som følger af, at der er tale om en fælles konto – for bortfaldet ved fuldmagtsgiverens død, således som det også er tilkendegivet i P's almindelige forretningsbetingelser for privatkunder, i hvert fald ikke, hvis der samtidig udvises imødekommelse over for anmodninger om udbetaling til afholdelse af nødvendige og sædvanlige udgifter.

Selv om P måtte have modtaget fuldmagten af 23. oktober 1995, finder Ankenævnet herefter ikke grundlag for at fastslå, at spærringen af den omhandlede konto var uberettiget."

o – o – o

Kendelse afsagt den 26. juni 2000 i sag nr.

2000111 (Gebyr for kontoudskrift ved årsskifte uberettiget, da fremsendt uden anmodning)

Primo januar 2000 modtog klageren K fra pengeinstituttet P årsoversigt for sin kapitalpensionskonto hos P. Af oversigten fremgik saldo, størrelsen af indskudt beløb, tilskrevne renter og realrenteafgift for 1999.

Den 14. januar 2000 fremsendte P kontoudskrift til K for kontoen. Af denne fremgik tilsvarende oplysninger som af årsoversigten. P beregnede sig et gebyr på 10 kr. for kontoudskriften.

Den 11. februar 2000 fremsendte P en pensionsoversigt til K indeholdende oplysninger om de posteringer, der fremgik af kontoudskriften.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle tilbageføre gebyret på 10 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Ankenævnet lægger til grund, at P har fremsendt kontoudskrift til K uden at være anmodet herom. Allerede af denne grund finder Ankenævnet, at det har været uberettiget at debitere K gebyr herfor."

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. december 2000 i sag nr.
2000131 (Spørgsmål om kurssikringsaftale var indgået)

Klagerne K1 og K2 underskrev den 6. maj 1998 købsaftale om køb af en fast ejendom med overtagelse den 12. juli 1998. Købesummen skulle bl.a. finansieres ved et kontantlån fra realkreditinstituttet D.

D ønskede ikke at medvirke til finansiering af handlen. Der blev herefter via sælgers pengeinstitut P taget kontakt til realkreditinstituttet U, der var koncernforbundet med P.

P anførte, at en medarbejder i slutningen af maj 1998 telefonisk kontaktede K1 vedrørende spørgsmålet om kurssikring. K1 blev orienteret om muligheden for at indgå en aftale om købersikring og konsekvenserne heraf. K1 meddelte at ville drøfte spørgsmålet med K2 for derefter at vende tilbage. Ifølge P vendte K2 den 27. maj 1998 tilbage og oplyste, at K1 og K2 ønskede at indgå aftale om købersikring.

Under sagen var fremlagt en uunderskrevet aftale om købersikring, hvorefter K1 og K2 ønskede at optage et 30-årigt 6% obligationslån i U på 887.000 kr. Det fremgik, at kursen på obligationerne var fastlåst til afregning til kurs 95,975, svarende til en spotkurs på 96,45 fratrullet et terminsfradrag på 0,475.

I juni 1998 modtog P meddelelse fra den ved handlen medvirkende ejendomsmægler om, at ejendomshandlen var annulleret.

Den 10. juni 1998 afregnede P herefter K1's og K2's salg af nominelt 887.000 kr. obligationer til kurs 96,45, og K1 og K2's køb af den tilsvarende obligationsmængde til kurs 97,25. Differencen mellem de to afregninger var på 9.673,18 kr., som P herefter

afkrævede K1 og K2.

Af sagen fremgik, at baggrunden for ejendomshandlens ophævelse var, at sælger ikke kunne overholde den aftalte overtagelsesdato vedrørende ejendommen. Der udsandt sig herefter en korrespondance mellem ejendomsmægleren og K1's og K2's advokat om, hvem der skulle betale udgiften ved købersikringens annullering.

I april 1999 rykkede P K1 og K2 for betaling af 10.629,96 kr. I beløbet indgik et rentebeløb på 956,78 kr. tilskrevet den 31. december 1998. P overgav sagen til inkasso, og den 28. december 1999 anlagde P sag mod K1 og K2 med påstand om betaling af 10.679,96 kr. med tillæg af renter. Retssagen blev udsat på forelæggelse for Ankenævnet.

For Ankenævnet nedlagde K1 og K2 påstand om, at P skulle frafalde sit krav. K1 og K2 anførte bl.a., at de ikke var bekendt med, at der var indgået en aftale om købersikring eller betydningen af en sådan aftale.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K1's og K2's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Selv om det måtte lægges til grund, at K2 den 27. maj 1998 over for P skulle have givet udtryk for, at K1 og K2 ønskede at foretage kurssikring, finder Ankenævnet det betænkeligt at anse K1 og K2 for forpligtet af den af P fremlagte aftale om købersikring under henvisning til, at P – hvilket ikke kan anses for godtgjort – ikke forinden nøje havde oplyst og forklaret K1 og K2 om konsekvenserne af købersikringsaftalen, herunder konsekvenserne af at udtræde af aftalen.

Det bemærkes i denne forbindelse, at K1 og K2 heller ikke har underskrevet låneansøgning vedrørende det ved købersikringsaftalen forudsatte realkreditlån."

o – o – o

Kendelse afsagt den 26. juni 2000 i sag nr.

2000132 (Tavshedspligt, kautionists krav om udlevering af oplysninger om engagement)

Klageren K kautionerede som selvskyldnerkautionist for en debitor D's forpligtelser over for pengeinstituttet P.

I december 1999 opsigde K sin kautionsforpligtelse over for P. K udbad sig i denne forbindelse kopi af sikkerhedsdokumenter, kautionserklæring samt kontoudtog. P afslog at fremkomme med nærmere oplysninger til K om D's engagement.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle udlevere samtlige oplysninger om D's engagement.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder, at det følger af almindelige regler om loyal oplysningspligt mellem kontraktspartnere, at P er forpligtet til at meddele K dokumenterede oplysninger om saldo og ind- og udbetalinger på det engagement, som K har kautioneret for. K er berettiget til oplysningerne, så længe P fastholder kautionen, uanset K's forbehold om at gøre indsigelse mod forpligtelsen.

P har anerkendt modtagelsen af K's opsigelse af kautionen. En eventuel udvidelse af engagementet efter opsigelsen vil som udgangspunkt ikke være sikret ved kautionen, og det er derfor relevant for K at få en nøjagtig opgørelse af kautionsforpligtelsen pr. opsigelsesdagen. Ankenævnet finder ikke, at bank- og sparekasselovens bestemmelser om tavshedspligt, jf. § 54, stk. 2, er til hinder herfor.

Det er uoplyst, om kautionen tillige er opsagt over for D, jf. Danske Lovs 1-23-15.

Uanset dette har D imidlertid mulighed for at forhindre, at der tilgås K oplysninger om engagementet, såfremt han indfrier dette eller opnår en aftale med P om alternativ sikkerhed, hvorved K frigøres for kautionsforpligtelsen."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 21. december 2000 i sag nr.
2000167 (Opkrævning af misligholdelsesrente og rykkergebyrer)

I januar 1997 købte klageren K, der drev køreskolevirksomhed, en bil til brug for virksomheden. Købesummen var 160.000 kr., og bilen blev købt på købekontrakt med ejendomsforbehold med en udbetaling på 32.000 kr. Det resterende beløb udgjorde 128.000 kr. med tillæg af stiftelsesomkostninger på 6.529 kr., i alt 134.539 kr. F, der er et finansieringsselskab ejet af et pengeinstitut, fik tiltransporteret købekontrakten.

Restkøbesummen skulle afvikles med en månedlig ydelse på 3.270 kr. og forrentes med p.t. 7,5% p.a.

K afviklede gælden uregelmæssigt, og ved restancer fremsendte F rykkerskrivelser og debiterede gebyr herfor. Indklagedes gebyr udgjorde 250 kr. for 1. rykker og 350 kr. for 2. og 3. rykker. I 1997-1998 blev der opkrævet i alt 8.000 kr. i rykkergebyrer.

Under sagens forberedelse frafaldt F rykkergebyrer på i alt 2.950 kr., således at F ik-

ke for nogen sammenhængende restanceperiode havde opkrævet mere end tre rykkergebyrer.

I september 1999 opstod der restance, og den 13. og 28. september 1999 debiterede F 250 kr. og 350 kr. for rykkerskrivelser.

Ved skrivelse af 11. oktober 1999 meddelte F, at lånet som følge af restance blev opsagt til fuld indfrielse.

Den 20. oktober 1999 tilbageførte F de i 1999 hidtil tilskrevne renter på i alt 5.234,57 kr., således at restgælden var 63.265,26 kr. F anførte, at baggrunden herfor var, at K ikke skulle opnå rentefradrag, når engagementet var misligholdt, og renterne ikke blev betalt.

I november 1999 overgav F sagen til inkasso ved advokat.

I december 1999 blev bilen totalskadet, og forsikringssummen blev udbetalt til F. I forbindelse med en opgørelse af sagen beregnede F renter i 1999 med 13% som følge af, at gælden var misligholdt.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at F skulle nedsætte og tilbagebetale opkrævede rykkergebyrer samt tilbagebetale for meget opkrævet rente.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"Ankenævnet finder, at en ret til at forhøje renten på et lån i anledning af misligholdelse må være betinget af, at pengeinstituttet eller finansieringsselskabet har forbeholdt sig denne ret i selve lånekontrakten (købekontrakten) eller i hvert fald i almindelige betingelser eller lignende, hvortil der henvises i lånekontrakten, og som er udleveret til låntageren. Denne forudsætning er ikke opfyldt i det foreliggende tilfælde, hvor F's overtræksrente alene fremgik af F's prisliste. F kunne i forbindelse med opsigelsen af lånet have afgivet påkrav efter rentelovens § 3, stk. 2, om forhøjelse af renten til rentelovens rente, men et sådant påkrav er ikke givet. F kan herefter for 1999 og 2000 alene kræve gælden forrentet med lånets sædvanlige produktrente.

De rykkergebyrer til et samlet beløb af 2.950, som F har erklæret at ville frafalde, skal ved opgørelsen tilbageføres med valør de respektive opkrævningstidspunkter.

I overensstemmelse med Ankenævnets kendelse af 30. december 1999 i sag 990349 finder Ankenævnet ikke grundlag for at gribe ind over for størrelsen af de rykkergebyrer, der er opkrævet af F forud for den 29. juni 1999.

Vedrørende de gebyrer, der er opkrævet efter dette tidspunkt, udtaler tre medlemmer:

F har den 13. og 28. september 1999 opkrævet rykkergebyrer på henholdsvis 250 kr. og 350 kr. Vi finder endvidere, at opsigelsesgebyret på 350 kr. opkrævet den 13. oktober 1999 må sidestilles med et rykkergebyr. I overensstemmelse med flertallets opfattelse i Ankenævnets kendelse af 29. juni 1999 i sagerne 980370 og 980453 finder vi, at de nævnte 3 gebyrer hver bør nedsættes til 100 kr., således at F skal godtgøre K henholdsvis 150 kr., 250 kr. og 250 kr. med valør opkrævningstidspunkterne.

To medlemmer udtaler:

Vi finder ikke grundlag for at fastslå, at størrelsen af gebyrerne overstiger det rimelige, og stemmer derfor for ikke at tage klagen til følge på dette punkt.”

o – o – o

Kendelse afsagt den 22. november 2000 i sag nr. 2000173 (Spørgsmål om erstatningsansvar som følge af fejlagtig oprettelse af indekskontrakter)

Klageren K, der er født den 30. december 1953, indgik den 17. november 1971 aftale med P om oprettelse af 6 indekskontrakter. Indeksopsparingen skulle ifølge aftalen forrentes med P's højeste indlånsrente med tillæg af en overrente.

Den 24. november 1971 ophørte adgangen til at oprette indekskontrakter.

K overførte senere indekskontrakterne til et andet pengeinstitut, som i 1999 blev opmærksom på, at indekskontrakterne var oprettet på et tidspunkt, hvor K ikke havde været fyldt 18 år.

I marts 2000 rejste K via sin advokat krav om erstatning over for P, hvilket P afviste.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale en erstatning.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

”P begik en fejl ved i november 1971 at oprette indekskontrakter for K, selv om han ikke opfyldte betingelserne herfor, da han ikke var fyldt 18 år. Da adgangen til at oprette indekskontrakter ophørte, inden K fyldte 18 år, har K ikke på noget tidspunkt været berettiget til at tegne indekskontrakter.

Den omstændighed, at K er blevet skuffet i sine forventninger om at være omfattet af

ordningen, herunder om at være berettiget til statens indekstillæg, kan ikke i sig selv medføre, han har krav på økonomisk kompensation, jf. Højesterets dom i Ugeskrift for Retsvæsen 1996 s. 200, og Ankenævnet finder ikke grundlag for at pålægge P erstatningspligt på grundlag af aftaleretlige regler om tilsikring.

Ankenævnet finder det heller ikke godtgjort, at K har lidt tab ved i årene siden 1971 at have foretaget indbetalinger på indekskontoen, hvorved bemærkes, at kontoen har været forrentet med pengeinstitutternes højeste indlånsrente samt en overrente, og at K har haft skattemæssigt fradrag for indbetalingerne.”

o – o – o

Kendelse afsagt den 18. oktober 2000 i sag nr.
2000179 (Betalingskort, spørgsmål om bevis for at PIN-kode var anvendt)

Klageren K blev søndag den 5. december 1999 frastjålet sin taske indeholdende bl.a. et Visa/dankort. Tyveriet, der fandt sted under K's ophold på Tenerife, skete mellem kl. 17 og 18.30; K foranledigede kortet spærret kl. 18.45. Forinden spærringen skete, var K's kort misbrugt i to forskellige pengeautomater kl. 17.55, kl. 17.56, kl. 17.57 og kl. 18.01. Transaktionerne svarede til et samlet beløb på 2.106,91 kr.

I januar 2000 godtgjorde pengeinstituttet P, hvor K var kunde, 906,91 kr., idet P fandt, at K efter den dagældende betalingskortlovs § 21, stk. 1, hæftede for 1.200 kr. af misbruget som følge af, at der var anvendt korrekt PIN-kode ved transaktionerne.

K anførte herefter, at hendes PIN-kode ikke kunne være anvendt, idet hun ikke havde haft koden med, ligesom kortet ikke var anvendt med kode i udlandet eller dansk lufthavn. K anmodede om, at P dokumenterede, at der var anvendt korrekt kode.

Efter at K havde indbragt sagen for Ankenævnet, indhentede P hos PBS en redegørelse for, hvorledes en hævetransaktion via en pengeautomat foregår.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at P skulle betale 1.200 kr.

P, der nedlagde påstand om frifindelse, anførte, at det af systemsikkerhedsmæssige årsager ikke var muligt at fremvise, hvad den kode, der aktuelt blev anvendt ved hævningerne, var.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at betalingssystemets sikkerhedsprocedurer er tilstrækkelige, jf. § 12 a, stk. 2, nr. 1, i den dagældende betalingskortlov. På denne baggrund og efter den af PBS afgivne redegørelse finder Ankenævnet det godtgjort, at den til K's Visa/dankort hørende PIN-kode blev anvendt i forbindelse

med misbruget af kortet den 5. december 1999. Det følger herefter af § 21, stk. 1, i den dagældende betalingskortlov, at K hæfter for 1.200 kr. af tabet."

o – o – o

Kendelse afsagt den 18. oktober 2000 i sag nr.
2000187 (Inddragelse af/opsigelse af aftale om Visa/dankort)

I maj 1999 fik klageren K udstedt et Visa/dankort til sin konto i pengeinstituttet P. K havde på det pågældende tidspunkt ansøgt om gældssanering, hvilket P var bekendt med.

I forbindelse med at K i juli/august 1999 rettede henvendelse vedrørende indsigelse mod et Visa/dankorttræk hidrørende fra køb på internettet, afleverede K Visa/dankortet til P og fik i stedet udleveret et hævekort.

K anførte, at P havde meddelt, at han ville få et nyt Visa/dankort, når dette var klar. P anførte, at det blev aftalt med K at spærre Visa/dankortet og lade dette afløse af et almindeligt hævekort.

I marts 2000 anmodede K om udlevering af et Visa/dankort, hvilket P afslog.

P anførte, at baggrunden for afslaget var, at K nu havde opnået gældssanering, i hvilken forbindelse P havde måttet afskrive et beløb på ca. 26.000 kr.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at "få mit dan/visakort tilbage".

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"I forbindelse med, at K gjorde indsigelse mod en eller flere hævnninger foretaget i forbindelse med internethandel, afleverede han sit Visa/dankort til P. Det er ikke godtgjort, at det blev aftalt, at kortet skulle erstattes af et hævekort.

P var derfor forpligtet til på K's anmodning at udlevere et nyt Visa/dankort. Det forhold, at K havde fået gældssanering, og at K's gæld til O i forbindelse hermed var blevet nedskrevet, kan ikke medføre, at P var berettiget til at inddrage kortet.

For så vidt angår P's adgang til at opsiges aftalen med K om udlevering af Visa/dankortet bemærkes, at en sådan opsigelse skal være sagligt begrundet. At K har opnået gældssanering, og at P i forbindelse hermed har måttet afskrive et krav mod K, er ikke i sig selv en saglig begrundelse for at opsiges aftalen. En kreditmæssig vurdering kan ikke føre hertil, da K's økonomiske forhold må antages at være blevet forbedret ved

gældssaneringen.”

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 29. december 2000 i sag nr. 2000193 (Inkasso, opgørelse af restgæld på lån, herunder spørgsmål om inkasso-omkostninger)

I 1989 ydede F, der var et finansieringsselskab ejet af et pengeinstitut, klageren K et lån på 10.000 kr. med fast rente 1,8% pr. måned. Lånet skulle afvikles over 24 måneder med en ydelse på 529,60 kr.

I forbindelse med restancer i juli og september 1990 samt januar 1991 blev der pålagt rykkergebyrer. Restancerne blev berigtiget.

I juli 1991 opstod der restance med ydelsen for juli. F afsendte rykkerskrivelser og debiterede rykkergebyr herfor den 15. og 29. juli med hver 125 kr. Den 7. august 1991 indbetalte K en ydelse, og F rykkede herefter på ny den 15. og 29. august 1991 og debiterede rykkergebyr med 2 x 125 kr. K betalte herefter ydelse den 5. september 1991, hvorefter lånets saldo var 945,17 kr.

Ved skrivelse af 26. september 1991 gjorde K indsigelse mod F's krav. F fastholdt ved skrivelse af 3. oktober 1991 kravet. K indbetalte efterfølgende – den 6. december 1991 – 271,42 kr.

I august 1999 blev K via F's advokat anmodet om at betale 1.620,51 kr. med tillæg af renter samt omkostninger 682 kr.

Under sagens behandling for Ankenævnet opgjorde F sit tilgodehavende til 1.425,36 kr. med tillæg af 5 års renter.

K nedlagde for Ankenævnet påstand om, at F skulle frafalde sit krav.

F nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnets afgørelse var således:

"F var i henhold til gældsbrevets almindelige bestemmelser berettiget til at beregne sig rykkergebyr.

K måtte indse, at lånets løbetid på 24 måneder ikke kunne overholdes, idet låneomkostningerne som følge af den uregelmæssige afvikling kom til at overstige de i gældsbrevet beregnede omkostninger.

Det af Ankenævnet fastsatte maksimum på 3 rykkerskrivelser, for hvilke der kan opkræves gebyr, sigter til en sammenhængende periode, hvor et lån til stadighed har været i restance, selv om der måtte være foretaget indbetalinger i perioden.

I perioden fra og med juli 1991 var lånet i restance med én ydelse, uanset K's indbetalinger henholdsvis den 7. august og 5. september 1991. Da F havde beregnet sig gebyr for rykkerskrivelserne den 15. og 29. juli 1991 og 15. august 1991 finder Ankenævnet ikke, at F var berettiget til at beregne sig gebyr for yderligere rykkerskrivelser. F's krav mod K bør derfor tage udgangspunkt i en saldo 820,17 kr. den 5. september 1991 (945,17 kr. – 125 kr.). Hertil skal tillægges renter for perioden frem til den 6. december 1991. Fra det herefter fremkomne beløb skal fratrækkes K's indbetaling den 6. december 1991 på 271,42 kr.

Restgælden beregnet som ovenfor anført er omfattet af den 20-årige forældelse efter Danske Lovs 5-14-4 og er derfor ikke forældet. På baggrund af denne forældelsesregel findes den omstændighed, at F gennem en årrække undlod at rette henvendelse til K vedrørende gælden, ikke at kunne medføre, at fordringen er bortfaldet ved passivitet. Det bemærkes herved, at F efter K's indsigelser i september 1991 fastholdt sit krav og ikke senere har bibragt K en berettiget forventning om, at kravet var frafaldet.

Renter af gælden er omfattet af den 5-årige forældelse efter forældelsesloven af 1908, jf. dennes § 1, stk. 1, nr. 2.

Det lægges efter det foreliggende til grund, at lånet i forbindelse med misligholdelsen i 1991 ikke formelt blev opsagt og overgivet til inkasso. Ankenævnet finder derfor, at F i forbindelse med genoptagelsen af sagen i 1999 burde have undladt at overgive sagen til inkasso ved advokat uden forudgående henvendelse til K vedrørende kravet. Ankenævnet finder derfor, at F bør frafalde inkassoomkostningerne."

0 – 0 – 0

Kendelse afsagt den 18. oktober 2000 i sag nr.

2000198 (Spørgsmål om erstatningsansvar som følge af, at forsikringsdækning tilknyttet et realkreditlån ophørte i forbindelse med omprioritering)

I foråret 1996 gennemførte klageren K og dennes dalevende ægtefælle M en omprioritering, hvor et lån ydet af Realkredit Danmark blev afløst af et lån ydet af Unikredit. Pengeinstituttet P, der er koncernforbundet med Unikredit, forestod omprioriteringen.

I tilknytning til Realkredit Danmark lånet var K og M tilsluttet en gruppeforsikring tegnet gennem Forenede Gruppeliv.

I forbindelse med at P anbefalede et realkreditlån fra Unikredit, blev gruppeforsikringen drøftet med K og M. Det blev besluttet, at søge K og M optaget i en gruppeforsik-

ring tilknyttet Unikreditlånet.

Den 1. maj 1996 meddelte Forenede Gruppeliv M, at M på grund af sine helbredsforhold ikke kunne optages i gruppeforsikringen. Samtidig anførte Forenede Gruppeliv, at "individuel livsforsikring vil oftest kunne tegnes i et almindeligt livsforsikringselskab på særlig vilkår". K blev optaget i gruppeforsikringen.

I august 1999 døde M som følge af en blodprop i en alder af 49 år.

I januar 2000 rettede K gennem sin advokat henvendelse til P og gjorde gældende, at P havde pådraget sig et erstatningsansvar ved at medvirke til, at lånet i Realkredit Danmark var erstattet af et Unikreditlån uden, at det var sikret, at den tilknyttede forsikringsordning kunne fortsættes. P afviste kravet.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 224.000 kr.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"I forbindelse med omprioritering og omlægningen af realkreditlånet fra et lån i Realkredit Danmark til et lån ydet af Unikredit ønskede K og M at bevare den forsikringsdækning, der var etableret via gruppeforsikringen tilknyttet Realkredit Danmark lånet.

Det lægges til grund, at P i forbindelse med, at det nye lån i Unikredit blev kurssikret, gjorde K og M opmærksom på, at der endnu manglede accept vedrørende den nye gruppeforsikring. Det er imidlertid ikke godtgjort, at P nærmere præciserede betydningen heraf over for K og M, hvorfor forholdet ikke kan tillægges nærmere betydning.

Ankenævnet finder, at baggrunden for, at K og M besluttede sig for at omlægge det eksisterende lån i Realkredit Danmark til et lån i Unikredit – frem for et nyt lån i Realkredit Danmark – var P's anbefaling heraf.

I denne situation påhvilede det P at fremhæve, at et skift til Unikredit ville medføre, at den hidtidige gruppeforsikring hos Realkredit Danmark ophørte, men at en ny kunne tegnes, dog betinget af tilfredsstillende helbredserklæringer fra K og M. Det er ikke godtgjort, at P, der som koncernforbundet med Unikredit havde en interesse i, at realkreditlånet blev ydet af Unikredit, gjorde K og M opmærksom herpå. Ankenævnet finder derfor, at P, da det viste sig, der ikke kunne tegnes tilsvarende gruppeforsikring for M, som udgangspunkt havde pådraget sig et erstatningsansvar over for K og M, ved at have ladet K og M opsiges det eksisterende Realkredit Danmark lån uden udtrykkeligt at have gjort dem opmærksom på, at tegning af ny forsikring var afhængig af de helbredsoplysninger, som skulle afgives i forbindelse med optagelse af det

nye lån.

Det lægges til grund, at da afslaget på M's optagelse i gruppeforsikringen forelå, blev dette drøftet mellem P, K og M.

På dette tidspunkt havde M fra Forenede Gruppeliv fået oplysning om, at en individuel livsforsikring formentlig ville kunne tegnes i et andet selskab på særlige vilkår. Efter det foreliggende rejste M ikke spørgsmål herom over for P.

Ankenævnet finder, at K på denne baggrund er afskåret fra efter M's død 3½ år senere at rejse krav over for P i anledning af det skete."

o – o – o

Kendelse afsagt den 15. september 2000 i sag nr.
2000203 (Kurskontrakt, afregning ved annulation)

I forbindelse med klageren K's køb af en fast ejendom indgik K fredag den 17. marts 2000 med pengeinstituttet P en kurskontrakt om salg af nominelt 1.003.000 kr. 30-årige 7% obligationer til kurs 98,55 med afvikling den 1. maj 2000. Kursen var fastsat på grundlag af en spotkurs på 99,05 med et terminsfradrag på 0,50.

Mandag den 20. marts 2000 modtog P meddelelse om, at K ønskede at udnytte sin fortrydelsesret vedrørende ejendomskøbet og derfor annullere kurskontrakten. En medarbejder oplyste over for K's advokat, at kurskontrakten kunne ophæves for ca. 6.000 kr.

Annulationen af kurskontrakten blev gennemført den 21. marts 2000 ved en ny kurskontrakt om K's køb af de fornødne obligationer til kurs 99,75 med afviklingsdato 1. maj 2000. Kursen på 99,75 var fastsat på grundlag af spotkurs 99,50 med et termins-tillæg på 0,25.

Differencen mellem de to kurskontrakter udgjorde 15.819,42 kr. i P's favør; i beløbet var indeholdt 2 x 400 kr., der udgjorde P's gebyr for indgåelse af kurskontrakt.

K meddelte, at han kun ville betale 6.000 kr. til P, som efterfølgende oplyste, at beløbet var et forsigtigt skøn over omkostningerne ved en annulation af den første kurskontrakt.

Den 11. maj 2000 fremsendte K 6.000 kr. til P.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle frafalde sit restkrav mod ham.

P nedlagde påstand om frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Under telefonsamtalen den 20. marts 2000 med K's advokat oplyste P's medarbejder, at omkostningerne ved ophævelsen af kurskontrakten af 17. marts 2000 ville være ca. 6.000 kr. Efterfølgende beregnede P omkostningerne til 15.819,42 kr. (senere korrigeret til 14.816,42 kr.), og P har anført, at den betydelige forskel formentlig beror på en fejllæsning af obligationskurserne i forbindelse med afgivelsen af oplysningen den 20. marts 2000.

Ankenævnet finder, at det oplyste beløb på ca. 6.000 kr. må anses for et overslag, der som sådant er bindende for P, således at P ikke kan afkræve K et væsentligt større beløb, medmindre forskellen beror på forhold, som ikke kan bebrejdes P. Det bemærkes herved, at P's medarbejder måtte forstå, at K, som ikke behøvede at opheve kurskontrakten straks, men kunne udskyde en ophævelse i håb om en for ham gunstig kursudvikling, ville disponere på grundlag af den afgivne oplysning.

Efter det oplyste om baggrunden for forskellen mellem det efterfølgende opgjorte beløb og det oplyste overslagsbeløb, finder Ankenævnet heller ikke tilstrækkeligt grundlag for at indrømme P ret til at forlange et vist tillæg til overslagsbeløbet. Ankenævnet tager herefter K's påstand til følge.

Det bemærkes, at Ankenævnet ikke har taget stilling til P's opgørelse af omkostningerne ved at opheve kurskontrakten, herunder den anvendte kurs ved modforretningen af 21. marts 2000."

o – o – o

Kendelse afsagt den 22. november 2000 i sag nr. 2000209 (Pengeinstituts nægtelse af at lade fondshandler vedrørende pensionsdepot ske via anden fondshandler)

Klagerne K havde hos pengeinstituttet P1 hver ratepensionskonti med tilknyttede individuelle depoter.

I november 1999 ønskede K pensionskontiene overført til pengeinstituttet P2.

For K's ratepensionskonti kunne der rejses spørgsmål om lovligheden på grund af omstændighederne i forbindelse med kontienes etablering. P2 afslog derfor umiddelbart at modtage ratepensionskontiene, forinden problemerne omkring kontiene var løst.

K ønskede herefter, at P1 tillod, at K kunne lade handel med værdipapirer i depoterne ske gennem andre end P1. Dette afslog P1.

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle anerkende, at handel med værdipapirer i pensionsdepoterne kunne ske gennem fondsbørsmæglere, der frit kunne vælges af K, indtil P1 kunne afslutte overførselen af pensionskontiene.

P1 nedlagde påstand om frifindelse og henviste bl.a. til, at P var pålagt en strafsanktioneret pligt til at påse, at fondsordre afgivet af en pensionsopsparer om køb af aktier ikke medfører, at den pågældende ordning kommer i strid med 20%-reglen i bank- og sparekasselovens § 9A, jf. § 10, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 657 af 4. september 1998.

Ankenævnet tog P's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Af de grunde, der er anført af P1, finder Ankenævnet, at P1 kan modsætte sig, at K lader fondshandler vedrørende depoterne tilknyttet ratepensionskontiene udføre af tredjemand."

O – O – O

Kendelse afsagt den 18. oktober 2000 i sag nr.

2000214 (Bog, indsigelse mod hævn timer foretaget uden forevisning af bog)

I perioden mellem 29. januar og 11. februar 1999 blev der på klageren K's bankbog hos pengeinstituttet P hævet i alt 2.735 kr., hvorefter saldoen var 2,72 kr. Udbetalingerne skete uden forevisning af bogen, der bar påtegning om, at dens saldo ikke var bevis for størrelsen af det beløb, der indestod på kontoen.

I januar 2000 modtog K årsudskrift for kontoen udvisende saldoen på 2,72 kr.

K anførte, at udbetalingerne var sket med urette til tredjemand.

Under sagen fremlagde P hævebilag vedrørende de omstridte udbetalinger. Bilagene fremtrådte som underskrevet af K; på to af bilagene var K's personnummer tilføjet med håndskrift, mens der på et tredje bilag var tilføjet "buskort".

K indbragte sagen for Ankenævnet med påstand om, at P skulle betale 2.735 kr. med tillæg af renter.

P nedlagde påstand om principalt afvisning, subsidiært frifindelse.

Ankenævnet tog K's påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter det foreliggende finder Ankenævnet, at det må lægges til grund, at udbetalingerne fra K's konto på i alt 2.735 kr. i perioden 29. januar–11. februar 1999 skete til

en person, som var uberettiget til at hæve på kontoen, og som forsynede udbetalingsbilagene med falsk underskrift.

Bankbogen blev ikke forevist i forbindelse med udbetalingerne, og P er derfor ikke frigjort ved udbetaling til en uberettiget person.”

o – o – o

Kendelse afsagt den 6. december 2000 i sag nr. 2000333 (Efterladt dankort og kamufleret PIN-kode i uaflåst lejlighed ikke anset for groft uforsvarlig adfærd)

Klageren K's dankort, der var tilknyttet en konto hos pengeinstituttet P, blev misbrugt ved tre transaktioner à 2.000 kr. i perioden 3. januar 2000 kl. 21.57 til 5. januar 2000 kl. 6.44.

K spærrede kortet den 5. januar 2000 kl. 9.29.

Af en redegørelse udarbejdet den 24. januar 2000 af K fremgik, at K normalt ikke gik med sit dankort i sin pung, men opbevarede kortet i en plastikmappe i en gammel pung, som lå i en skrivebordsskuffe. K anførte, at han torsdag den 30. december 1999 havde lagt kortet i en plastikmappe og derefter var "gået over i boligforeningsvaskeri uden at få det lagt ned i den gamle pung i skrivebordsskuffen. Jeg bor lige over for vaskeriet så derfor er døren normalt ikke låst så hvem som helst kunne faktisk have gået ind og taget plastikmappen på køkkenbordet. I samme plastikmappe var for øvrigt et regnskabshæfte med et fiktivt regnskab, hvori PIN-koden befandt sig." Afstanden mellem vaskeriet og K's lejlighed angav K til ca. 20 m, ligesom K anførte, at man fra vaskeriet kunne se direkte ind i K's køkken.

P meddelte K, at man fandt, at K hæftede for misbruget på i alt 6.000 kr. som følge af, at K havde udvist groft uforsvarlig adfærd i forbindelse med kortets bortkomst.

I sommeren 2000 anlagde P sag mod K med påstand om betaling af saldoen på K's kredit, der var overtrukket.

Under sagen protesterede K mod betaling af de 6.000 kr. vedrørende misbruget. Retssagen blev udsat på forelæggelse for Ankenævnet.

For Ankenævnet nedlagde K påstand om, at P skulle anerkende, at han ikke hæftede for de 6.000 kr.

P nedlagde påstand om principalt frifindelse, subsidiært at K's hæftelse udgjorde 1.200 kr. af misbruget.

Ankenævnet tog med stemmerne 3-2 P's subsidiære påstand til følge med disse bemærkninger:

"Efter betalingskortlovens § 21, som var gældende på det tidspunkt, hvor misbruget fandt sted, hæfter kortindehaveren efter stk. 1, for op til 1.200 kr. af tabet, når den til kortet hørende PIN-kode har været anvendt. K hæfter derfor for i hvert fald 1.200 kr. af misbruget på i alt 6.000 kr.

Efter betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 3, hæfter kortindehaveren med op til 8.000 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af et betalingskort, såfremt kortindehaveren "har undladt at underrette kortudsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet". Det må efter det foreliggende lægges til grund, at K først den 5. januar 2000 fik kendskab til, at kortet var bortkommet. Der er derfor ikke grundlag for at fastslå, at K hæfter efter stk. 3, nr. 3."

3 medlemmer udtalte herefter:

"Efter betalingskortlovens § 21, stk. 3, nr. 2, hæfter kortindehaveren endvidere for op til 8.000 kr., såfremt det godtgøres, at indehaveren "ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede brug". Selv om det kan bebrejdes K, at K forlod lejligheden uden at låse denne og efterlod dankortet samt PIN-koden, der var nedskrevet som en del af et fiktivt regnskab i et regnskabshæfte, på køkkenbordet, finder vi det efter en samlet vurdering betænkeligt at fastslå, at K's adfærd i det foreliggende tilfælde var groft uforsvarlig. Vi har herved også lagt vægt på, at det i lovens forarbejder er forudsat, at det udvidede ansvar kun kan gøres gældende i et fåtal af tilfælde.

Vi stemmer derfor for, at K alene hæfter for 1.200 kr. af det ved misbruget lidte tab."

2 medlemmer udtalte herefter:

"Vi finder, at K ved at have skabt såvel en let adgang til selve tyveriet som en let adgang for tyven til at komme i besiddelse af PIN-koden har udvist en groft uforsvarlig adfærd, hvorfor K bør hæfte for det samlede misbrug på 6.000 kr."

VEDTÆGTER
FOR
PENGEINSTITUTANKENÆVNET

§ 1

Pengeinstitutankenævnet er oprettet af Den Danske Bankforening, Danmarks Sparekasseforening, Sammenslutningen Danske Andelskasser og Forbrugerrådet.

§ 2

Stk. 1. Ankenævnet behandler klager over danske pengeinstitutter og deres herværende datterselskaber. Klager over grønlandske og færøske pengeinstitutter er ikke omfattet af Ankenævnets kompetence. Ankenævnet behandler endvidere klager over danske filialer af udenlandske pengeinstitutter, herunder grønlandske og færøske. (De nævnte institutter og selskaber er i det følgende dækket af ordet "pengeinstitutter").

Stk. 2. Ankenævnet behandler klager vedrørende private kundeforhold. Klager fra erhvervsdrivende kan behandles, såfremt klagen ikke adskiller sig væsentligt fra en klage vedrørende et privat kundeforhold.

Stk. 3. Klager fra erhvervsdrivende falder i øvrigt udenfor Ankenævnets kompetence.

§ 3

Stk. 1. En klage kan angå samtlige omstændigheder i retsforholdet mellem parterne, herunder også omstændigheder, der er opstået inden et egentligt kundeforhold etableres.

Stk. 2. Det er en betingelse for behandling af en klage, at klageren forgæves ved henvendelse har søgt at opnå en tilfredsstillende ordning med pengeinstituttet. Ankenævnet kan indlede behandling af en klagesag, såfremt pengeinstituttet har afvist klagen, eller der ikke forinden 5 uger fra modtagelsen af en klage er opnået forlig med klageren.

§ 4

Stk. 1. Uden for Ankenævnets kompetence falder sager, hvis behandling i henhold til lovgivningen er henlagt til offentlige myndigheder eller andre anke- eller klagenævn.

Stk. 2. Afviser Ankenævnet i medfør af stk. 1 at behandle en klage, skal det oplyse klageren om den relevante myndighed eller det relevante anke- eller klagenævn.

§ 5

Stk. 1. Ankenævnet kan ikke behandle sager, som er afgjort ved endelig dom, gyldig bindende voldgift eller retsforlig eller sager, der kan forventes afgjort i forbindelse med en straffesag. En voldgiftskendelse er kun bindende, såfremt klageren forinden voldgiftssagen er blevet orienteret om muligheden for ankenævnsbehandling.

Stk. 2. Så længe en sag verserer for Ankenævnet, kan klagesagens parter ikke anlægge sag ved domstolene eller voldgiftsret om de af klagen omfattede spørgsmål.

§ 6

Er det utvivlsomt, at sagen ikke kan behandles af Ankenævnet i henhold til §§ 2-5, giver sekretariatet klageren meddelelse herom og begrunder overfor klageren denne afgørelse. Klageren gøres samtidig opmærksom på, at afgørelsen vil kunne indbringes for Ankenævnet, hvilket sker ved sekretariatets foranstaltning, såfremt klageren fremsætter ønske herom.

§ 7

Stk. 1. Ankenævnet kan afvise sager, som på grund af deres principielle juridiske karakter, usikkerheden om bedømmelsen af de fremkomne faktiske oplysninger eller af andre særlige grunde findes uegnede til behandling i Ankenævnet.

Stk. 2. En afvisning i henhold til stk. 1 skal ledsages af oplysning om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

§ 8

Stk. 1. Klager indgives skriftligt til Ankenævnets sekretariat. Ankenævnet kan foreskrive, at der benyttes en særlig blanket. Sekretariatet har i øvrigt til opgave at besvare skriftlige, telefoniske eller personlige henvendelser til Ankenævnet samt at forberede klagesagerne til Ankenævnet. Sekretariatet drager omsorg for sagens oplysning. Klageren skal i forbindelse med klagens indgivelse til Ankenævnet give sam-

tykke til, at pengeinstituttet uanset tavshedspligt kan afgive oplysninger til Ankenævnet til brug for sagens behandling.

Stk. 2. Efter modtagelsen af klagen sender sekretariatet med anmodning om en udtalelse det pågældende pengeinstituts direktion en genpart af det modtagne materiale med undtagelse af det, som utvivlsomt er direktionen bekendt. Sekretariatet drager i øvrigt omsorg for, at hver af parterne får kendskab til oplysninger fra modparten, som må anses at have betydning for sagens afgørelse, og til sagkyndige erklæringer eller udtalelser indhentet til brug for ankenævnsbehandlingen.

Stk. 3. Hvis pengeinstituttet ikke inden 5 uger efter modtagelsen har fremsendt en udtalelse til Ankenævnet, kan sagen behandles på grundlag af klagerens materiale, medmindre sekretariatet på pengeinstituttets anmodning har forlænget fristen.

Stk. 4. Klageren kan til enhver tid tilbagekalde sin klage. Ankenævnsbehandlingen bortfalder ligeledes, hvis pengeinstituttet under sagens behandling opfylder klagerens krav, eller der indgås forlig mellem parterne.

§ 9

Stk. 1. Ankenævnet kan i særlige tilfælde efter en parts anmodning eller af egen drift indkalde parterne til mundtlig forhandling. Såfremt klageren uden oplyst lovligt forfald udebliver fra en sådan forhandling eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan Ankenævnet afvise klagen eller behandle den på det foreliggende grundlag. Hvis pengeinstituttet udebliver eller undlader at fremkomme med de af Ankenævnet ønskede oplysninger, kan sagen ligeledes behandles på det foreliggende grundlag.

Stk. 2. Ankenævnet kan på begæring af en part eller af egen drift indhente sagkyndige erklæringer eller udtalelser.

§ 10

Stk. 1. Ankenævnets kendelser skal sendes til sagens parter inden 10 dage efter afgørelsen. Der gives normalt en frist på 4 uger til opfyldelse af kendelsen. Klageren orienteres samtidig om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, om retshjælp, fri proces eller dækning af sagsomkostninger gennem eventuel retshjælpsforsikring.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser sendes endvidere til Finanstilsynet og i anonymiseret form, jf. stk. 4, til Forbrugerklagenævnet.

Stk. 3. Ankenævnet udarbejder en årsberetning, der tilsendes Finanstilsynet og Forbrugerklagenævnet. Ankenævnets offentliggørelse af kendelser sker uden angivelse

af parternes identitet, og Ankenævnet kan i øvrigt fastsætte nærmere regler for offentlighedsreglerne.

Stk. 4. Enhver kan ved henvendelse til Ankenævnets sekretariat forlange at blive gjort bekendt med Ankenævnets kendelser, dog med undtagelse af klagerens og eventuelle tredjemænds identitet. Ankenævnet kan i forbindelse med en sags afgørelse bestemme, at også pengeinstituttets identitet skal tilbageholdes, såfremt særlige forhold taler derfor.

Stk. 5. Ankenævnets medlemmer, Forbrugerklagenævnet og sekretariatets medarbejdere har med undtagelse af oplysninger, der er offentligt tilgængelige, tavshedspligt om, hvad der fremkommer under ankenævnsbehandlingen.

§ 11

Stk. 1. Når Ankenævnet har truffet afgørelse i en klagesag, kan sagen af enhver af parterne - af pengeinstituttet dog med den i stk. 2 angivne begrænsning - indbringes for domstolene.

Stk. 2. Et pengeinstitut kan tilslutte sig Ankenævnet med den virkning, at det er bundet af Ankenævnets kendelser, medmindre det inden 4 uger efter Ankenævnets afsendelse af den enkelte kendelse skriftligt meddeler Ankenævnet, at det ikke ønsker at være bundet af kendelsen.

Stk. 3. Et pengeinstitut, der har tilsluttet sig Ankenævnet i henhold til stk. 2, kan ved skriftlig opsigelse til Ankenævnets sekretariat udtræde heraf med et varsel på 6 måneder til et kalenderårs udløb.

§ 12

Stk. 1. Finansrådet og Forbrugerrådet udpeger et af organisationerne nærmere fastsat antal ankenævnsmedlemmer. Organisationerne udpeger herudover formanden og op til to næstformænd, der alle skal opfylde betingelserne for udnævnelse til landsdommer.

Stk. 2. Hvad der i disse vedtægter bestemmes om formanden og dennes kompetence finder tilsvarende anvendelse på næstformanden for så vidt angår de sager, i hvis behandling denne skal deltage, deltager eller har deltaget.

Stk. 3. Ankenævnets medlemmer udpeges for en 3-årig periode. Medlemmerne fratræder deres hverv med udgangen af det år, hvori de fylder 70 år.

Stk. 4. Organisationerne fastsætter Ankenævnets forretningsorden. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Til Ankenævnet tilknyttes et sekretariat. Organisationerne ansætter sekretariatschefen.

§ 13

Stk. 1. Ved Ankenævnets behandling af den enkelte klagesag deltager formanden eller en næstformand og fire af de i § 12, stk. 1, nævnte medlemmer, således at forbrugerinteresser og pengeinstitutinteresser er ligeligt repræsenteret. Ankenævnet er beslutningsdygtigt, når der er mødt mindst én forbrugerrepræsentant og mindst én pengeinstitutrepræsentant, uden at der herved ændres på antallet af stemmer, dvs. to forbrugerstemmer og to pengeinstitutstemmer.

Stk. 2. Ankenævnets kendelser skal være skriftlige. Kendelserne skal være ledsaget af en begrundelse og skal underskrives af formanden. Hvis en afgørelse beror på en flertalsbeslutning, skal dette på mindretallets begæring anføres i afgørelsen, og mindretallet kan i kendelsen begrunde sin stilling.

Stk. 3. En repræsentant fra Forbrugerklagenævnet skal til enhver tid have adgang til uden stemmeret at deltage i møderne.

§ 14

Stk. 1. Ingen må deltage i behandlingen af en sag, når

1. den pågældende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,
2. den pågældendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller sidelinje så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse, eller
3. der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed.

Stk. 2. Den, for hvis vedkommende noget af de i stk. 1 nævnte forhold foreligger, skal omgående underrette Ankenævnets formand herom.

Stk. 3. Ankenævnets formand træffer beslutning om, hvorvidt en person som følge af bestemmelsen i stk. 1 ikke kan deltage i behandlingen af en sag.

§ 15

Formanden for Ankenævnet kan beslutte, at en sag, hvori Ankenævnet har truffet afgørelse, skal genoptages, hvis særlige grunde taler herfor, herunder navnlig i tilfælde af

1. lovligt forfald hos en part, som ikke har ytret sig i sagen, eller
2. nye oplysninger, som - hvis de havde foreligget under ankenævnsbehandlingen - må antages at ville have medført et andet udfald af sagen.

§ 16

Stk. 1. Ingen af parterne betaler omkostninger i forbindelse med klagesagens behandling til den anden part. Samtlige omkostninger ved ankenævnsbehandlingen, herunder udgifter til de af Ankenævnet i medfør af § 9, stk. 2, indhentede erklæringer eller udtalelser, afholdes af Ankenævnet. Klageren skal dog altid betale et gebyr på 100 kr., som tilbagebetales, hvis klagen afvises af Ankenævnet, tilbagekaldes eller bortfalder, jf. § 8, stk. 4, eller hvis klageren får helt eller delvis medhold.

Stk. 2. Ankenævnet kan ved mundtlig forhandling efter § 9, stk. 1, godtgøre klagerens rejseudgifter m.v., når særlige grunde taler derfor.

§ 17

Finansrådet fastsætter regler for Ankenævnets finansiering, budget, revision og regnskab m.v.

§ 18

Ændring af vedtægter med tilhørende protokollat sker ved aftale mellem Finansrådet og Forbrugerrådet og skal godkendes af Forbrugerklagenævnet.

§ 19

Disse vedtægter med tilhørende protokollat, der er godkendt af Forbrugerklagenævnet, træder i kraft den 1. januar 1989.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Foranstående vedtægter indeholder ændringer pr. 1. januar 1995.